ಜ್ಞಾನಭಾಗ ಪ್ರವೇಶ

ಕಾರಣಿಕನಾದ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ, ಕ್ರಿಯಾಭಾಗವು ಕೊನೆಗೊಂಡು ಇನ್ನು ಜ್ಞಾನಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜ್ಞಾನಭಾಗವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ತೀರಾ ಸಾಹಸ. ಆದರೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ ಕಾರಣಿಕತೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಾಗಲಾರದು. ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ ಕ್ರಿಯಾ ಕಾರಣಿಕತೆ ಎಷ್ಟು ಉಜ್ವಲವಾಗಿದೆಯೊ ಅಷ್ಟೆ ಜ್ಞಾನ ಕಾರಣಿಕತೆಯು ಉಜ್ವಲವಾಗಿದೆ; ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರಗಳು, ಆತ್ಮ ಇವುಗಳ ವಿಷಯಗಳೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಷಯಗಳು, ಇವುಗಳ ಕಾರ್ಯ ಶುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆ ವಿಷಯಗಳು. ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ವಿಷಯಗಳು. ಯೋಗ ವಿರಾಗ ನಿರಹಂಕಾರಗಳೆ ವಿಷಯಗಳು. ಇವೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದವು, ಎಷ್ಟು ಶುದ್ಧಿಗೊಂಡಿದ್ದವು, ಯಾವ ಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದೇ ಈ ಭಾಗದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ.

ಇದು ಗುಣಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ಜ್ಞಾನಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಇದರ ಚಿತ್ರಣ ಕಾರ್ಯ ಬಹುಬಿಗಿಯಾದುದು; ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆ ಬೇಕು. ಪರಿಶುದ್ಧತೆ ಬೇಕು. ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗನ್ನು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಚಿತ್ರಣ ಚಿತ್ತಾದೀತು ? ವಿಷಯ ವಿವರಣೆ ವಿರಸಾದೀತು ?

ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅಂತರಿಂದ್ರಿಯಗಳ ಆತ್ಮವಿಷಯದ ಕಾರ್ಯ ಶುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪಾದರು ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪಂಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಆಗಾಗ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಂತರಿಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಅವರ ಅರಿವು ಅನುಭವ ವಿರತಿಯೋಗಾದಿಗಳಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅರಿತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಎತ್ತರ ಬಿತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂಡರಿತು ಅನುಭವಿಸಿದೇವೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ್ನು ನಸುಮಸಗು ಬೆಳಗಿನ ನೋಟ ಕುಂಚದಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದೇವೆ. ಚಿತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಾರದಿದ್ದರು ನಿಂದ್ಯವಾಗುವಷ್ಟು

ಚಿತ್ತಾಗಲಾರದು; ಅಂದಗೆಡಲಾರದು– ಎಂಬ ಧೈರ್ಯವಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರದ ಮುನ್ನಾಸೆಗೆ ಮಹದಭಿಲಾಷೆಗೆ ಅಂಕುರವಾಗಬಹುದೆಂದು ಭರವಸೆಯಿದೆ.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಭಾಗ ಸರಳ ಜೀವನದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತಿದೆ. ಓದುಗರು ಸರಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಓದಿ ನೋಡಬೇಕು. ವಿಮರ್ಶಕರು ಸರಳ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕು.

□□

ಸರಳ ಜೀವನ - ಸ್ವಾರ್ಥನಿರಸನ

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಜೀವನವು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಂತೆ ತೀರ ಸಾಧಾರಣವಾದುದು; ತುಂಬ ಸಹಜವಾದುದು. ಆಡಂಬರ ಎಂಬುದು ಅವರ ಸನಿಹದಲ್ಲಿಯೆ ಸುಳಿಯಕೂಡದು. ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಗೆ ಅವರೆಂದಿಗೂ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಜನ್ಮವು ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯರಚಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಯಾರಾದರು ರಚಿಸಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಹಾಡಗೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬರೆದ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೈಗೆತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚೂರುಮಾಡಿ ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಬದಲು ಶಿವಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿರಿ. ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಪ್ರಮಥರ ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುವಿರಿ, ಧನ್ಯರಾಗುವಿರಿ– ಎಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಗಿಂತಲು ಆತ್ಮಘಾತಕತನ ಬೇರಿಲ್ಲ. ಮುಖಸ್ತುತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದವನು ಮಹತ್ಪೂರ್ಣವಾದ ಲೋಕಸೇವೆಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಡಲಾರನು. ಮಾಡಿದರು ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಗೆ ಮೋಹಿತರಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರನು. ಅವರ ತೆಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವನು ತಾನೂ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು. ಇದು ಮಾನವಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಮಹೋನ್ನತಿಯ ಕುರುಹಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮುಖದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಆಡಿಕೊಂಡುದನ್ನು ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಎಂಥವರನ್ನಾದರು ಅವರು ಉದಾಶೀನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಬಿಟ್ಟು ಹಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅವರ ತಪ್ಪುತಡೆಗಳಿದ್ದರೆ ತೋರಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಸಹ ಆಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಉಡುಪು ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು; ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಾದುದು. ಅವರ ನಿಲುವೆಲ್ಲಕ್ಕು ಒಂದು ದಪ್ಪಾದ ಕಾವಿಯ ಕಫನೆ. ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚೌಕ ಪಾವುಡ. ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಗು ಸಹ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರ. ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಬೆತ್ತ. ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದುಕೆಗಳು. ಇವಿಷ್ಟು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಉಡಿಗೆಗಳು; ತೊಡಿಗೆಗಳು. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ತೊಡಿಗೆಗಳ ಮಾತಿಲ್ಲ.

ಉಡುಗೆಗಳು ಸಹ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರಕೂಡದು; ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯವನ್ನು ತರಕೂಡದು.

ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉಡುಪು ಹೊಲಿಸಿ ತಂದರು. ಅವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹೇಗೋ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾರಿಗೆ ಈ ಬಟ್ಟೆಗಳು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅಂಜುತ್ತ ಶಿಷ್ಯನು ತಮಗೆ ಎಂದು ಮೆಲುನುಡಿದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತುಂಬಾ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡರು. ತೊಟ್ಟಿರುವ ನಿಲುವಂಗಿ ಇನ್ನೂ ಚನ್ನಾಗಿಯೆ ಇರುವಾಗ ಇವನೇಕೆ ತಂದದ್ದು? ಇಷ್ಟೊಂದು ದುಭಾರಿಯಾಗಿ ದುಡ್ಡನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದು? ಸಮಾಜದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲೆಂದು ಕಂಡಂತೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದೆ ? ಸಮಾಜ ಕೇಳದಿದ್ದರು ಆತ್ಮ ಅರಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಇದು ಆತ್ಮವಂಚನೆಯಲ್ಲವೆ ? ಸಮಾಜ ವಂಚನೆಯಲ್ಲವೆ ? ಈಗ ಇವು ನಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇವನ್ನು ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇರುವ ಉಡುಪು ಹರಿಯುವವರೆವಿಗು ಹೊಸ ಉಡುಪನ್ನು ತರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬೇಡ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಅಂತಹ ವೇಷದ ಆಶೆ ನಮಗೇಕೆ ? ಅತಿವ್ಯಯದ ಅಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದೇಕೆ ? ತಿಳಿಯಿತೆ ? ಎಂದು ಮಿತವ್ಯಯದ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. ತಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಡಿಗೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚದಾದರು.

ಆಜನ್ಮದವರೆವಿಗು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆನೆ ಅಂಬಾರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಸವ ಉಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಒಳಸಂಚು ಒತ್ತಾಸೆಗಳನ್ನು ಆಶಿಸಿದವರಲ್ಲ; ಅಂಗೀಕರಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಒಳ್ಳುಣಿಸಿನ ಆಶೆ ತೋರಿದವರಲ್ಲ. ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಒಲುಮೆಗೆ ಬಗ್ಗಿದವರಲ್ಲ. ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಅವರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಿಡಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಬಳಸಿದರು. ಎಲ್ಲಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರೊ ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಕೊಟ್ಟವರ ಅರ್ಥ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಆಯಿತು. ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಕುಡುದರ ಪುರುಳದು ಪೆರತಾ
ದೊಡಮೆರೆವವರ್ಗೊಲ್ದು ಕುಡುವರರ್ಥಮೆ ಅಕ್ಕುಂ ।
ಕುಡಿವೊಡೆ ನೀರಂ ಕುಡಿದಾ
ಕಡಲಿಂ ಮೊಗೆದಿಳೆಗೆ ನೀರನೆರೆದಪುದು ಮುಗಿಲ್ ॥

ಎಂಬ ನೀತಿ ನೂರುಪಾಲಿಗು ನಿಜವಾಯಿತು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ. ಅವರು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅದೆಂದಿಗು ಸಿಲುಕಲಿಲ್ಲ. ಬಳುಕಲಿಲ್ಲ. ಮುಗಿಲಂತೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿದ್ದರು. ನಿರಭ್ರವಾಗಿದ್ದರು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರದು ನಿರಾಡಂಬರ ಸ್ವಭಾವ. ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಜೀವನ. ಅವರು ಅಕಳಂಕ ಚರಿತ್ರರು. ಅನಂತ ಮಹಿಮರು. ಯಾವ ರಂಜನೆಗೂ ಮನಸೋತವರಲ್ಲ. ಯಾವ ರಸರುಚಿಗಳಿಗೂ ಬಾಯ್ನೀರು ಕರೆದವರಲ್ಲ. ಅಂದ– ಅಂದಣಗಳನ್ನು ಹಾರೈಸಿದವರಲ್ಲ. ಅತಿವ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡಗೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಪರಹಿತದಿ ನಡೆದು ಪರಿಮಿತದಿ ನಡೆನುಡಿದು ಹೋದ ಮಹಂತರು, ಮಹಾತ್ಮರು.

ವಾಕ್‌ಸಿದಿ

ಇನಿವಾತಿಂದೊಲ್ವುದು ಮೇ
ಣೆನಸುಂ ಬಿರುವಾತಿನಿಂದೆ ಮರುಗುವುದು ಜನಂ
ದಿನಪನ ಬಿಸುಗದಿರೋ ಚಂ
ದ್ರನ ತಣ್ಗದಿರೋ ಕಡಲ್ಗೆ ಮಾಳ್ಪುದು ಪೆರ್ಚಂ

– ನೀತಿ ಮಂಜರಿ

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಾಣಿಶುದ್ಧಿ ವಿಶಿಷ್ಟತರವಾದದ್ದು; ವಿದ್ವತ್ಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳದ್ದು. ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವರು ಕೇವಲ ಮೌನೋಪಾಸನೆಯಿಂದ ಪಡೆದವರಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡುವದನ್ನು ಅವರೆಂದಿಗು ನಿಲ್ಲಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಿತಿಮೀರಿದ ಮಾಡಲರಿಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನೂರು ಮಾತಿಗೆ ಮೂರು ಮಾತಿನಿಂದ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಸು ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೆ ತಳಮುಟ್ಟುವ ತೂಕವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದನ್ನು ಸಾಕಲ್ಯವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಸಾದೃಷ್ಟವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮಾತಾಡಿಯು ಮೌನಿಗಳು; ಮೌನೋಪಾಸಕರು. ಮೌನದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದವರು; ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪೊಂದಿದವರು.

'ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ್ಯ ತಂದ, ಮಾತು ಬಾರದವ ಜಗಳ ತಂದ' 'ಮಾತಿಂದ ನಗೆ ನುಡಿಯು, ಮಾತಿಂದ ಹಗೆಹೊಗೆಯು.' 'ಏನು ಬಂದಿರಿ, ಹದುಳವಿದ್ದಿರಾ ಎಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೈಸಿರಿ ಹಾರಿ ಹೋಹುದೇ.....?' ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾತಿನ ಬಗೆ–ಬಣ್ಣ, ನಯ–ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬೀರುವ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತಿನ ಮಹತ್ವ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತಿನ ಅಧಮತೆಯು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನ ಭೇದದಿಂದಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಭೇದಗಳು. ಮಾತಿಂದ ಮಹಾತ್ಮನಾಗಬಹುದು, ಮನುಷ್ಯನಾಗಬಹುದು; ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಆಗಬಹುದು.

ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಮನುಷ್ಯನ ಒಂದು ಹಿರಿಮೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಇವನಲ್ಲದೆ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಅದೇಕೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೆ ಮೂಕರಾಗಿರುವವರೆಷ್ಟಿಲ್ಲ? ಮಾತು ಬರುವವರಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದವರು ಎಷ್ಟಿಲ್ಲ? ಅರಿತವರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮಿತದ ಹಿತದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಆಡುವವರು ಅನುಷ್ಠಿಸುವವರು ಎಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ ? ಇದರಿಂದಾಗಿ

ಮಾತಾಡುವುದೂ ಒಂದು ತಪಸ್ಸು. ಮಾತಿನ ಮರ್ಮವನರಿದು ಮಾತಾಡುವ ಶಕ್ತಿಶುದ್ಧಿಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾರವು; ಸರ್ವರಿಗು ಬಾರವು. ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಆ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಅಂಥವರ ಯೋಗ್ಯತೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ? ಕಾಮ–ಕ್ರೋಧೋಕ್ತಿಗಳು, ಮದ–ಮತ್ಸರದ ಮಾತುಗಳು ಎಂತಹ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರುತ್ತವೆ. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವಶರಣರಲ್ಲಿಯು ಕೆಲವರು ಕ್ರೋಧಾವೇಶದ ಕಟೂಕ್ತಿಗಳ ನುಡಿದು ಇಂದಿಗೂ ಕಟುವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಕಡೆಯೆಡೆಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದಾರೆ.

ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಯಾವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಯಾವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯು ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದ ಉದ್ರೇಕವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ನಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ವಾಗ್ಜಾಲವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾಗಾಡಂಬರವನ್ನು ವಿಕೀರ್ಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರತಿಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ವಿಚಕ್ಷಣತೆಗಳಿದ್ದವು. ವಿದ್ರವಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ವಿಕಾಸಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ವಿಜೇಯ ಚಿನ್ಹೆಯಿರುತ್ತಿತ್ತು; ವಿಜ್ಞಾನ ವಿತರಣೆಗಳ ಸುಳುಹಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾತಿಗೆ ಮಾತನ್ನು ಅವರೆಂದಿಗು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಡಿದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮೆರಗಿಲ್ಲದಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಸತಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಮಂದರದಂತೆ ಅಚಲವಾಗಿದ್ದವು; ಮಾಂದಳಿರಂತೆ–ಮೃದುವಾಗಿದ್ದವು; ಮನೋಹಾರಿಯಾಗಿದ್ದವು; ಮಾಯದ ಮಾತು, ಮೋಸದ ಮಾತು ಅವರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಒಂದೊಂದು ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂದರೆ ಬೆಲೆಬಾಳದು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮಾತುಗಳು ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತೆ ಅಂದವಾಗಿದ್ದವು. ರತ್ನದ ದೀಪ್ತಿಯಂತೆ ಜ್ಞಾನ ಬೆಳಗನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದವು. ವಜ್ರದ ಶಲಾಕೆಯಂತೆ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿದ್ದವು; ಮೊನಚಾಗಿದ್ದವು. ಆತ್ಮಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಜನಾಂಗದ ಉದ್ಧಾರ ಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದವು.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದೇ ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ೧೯೨೪ ರಂದು ಹೋಗಲಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಹಸ್ತನೋಡಿ ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ 'ಎಲ್ಲವು ಪರವಾಯಿಲ್ಲ, ಆರೋಗ್ಯ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿಗಂತು ಬಡತನವಿಲ್ಲ.' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಂದು ನನಗೆ ನಾನೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ನನ್ನ ಮತಿ ಅಷ್ಟೇನು ಚುರುಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾನುಭಾವರ ಆ ಪ್ರಾಸಾದಿಕ ವಾಣಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ನಿಶಿತವಾಯಿತು; ಇಂದಿನ ಈ ರೂಪ ತಾಳಿತು. ಇದು ಅವರ ಅಮೃತವಾಣಿಯ ಫಲ; ವಾಕ್ ಸಿದ್ಧಿಯ ಫಲ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಿದ್ಧಿಪೂರ್ಣವಾದ ಮಹಾವಾಣಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಮೂಕರಿಗೆ ಮಾತು ಬಂದವು. ಕುರುಡರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಬಂದವು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ದರಿದ್ರರು ಧನಿಕರಾದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪ್ರತಿಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರದ ಮಹತ್ತಿತ್ತು; ಶ್ರೀಕಾರದ ಸಂಪತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಉಕ್ತಿ ಒಂದೊಂದು ನಿರುಕ್ತಿ, ಅದನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿದವರಿಗೆ ವರಮುಕ್ತಿ.

□□

ಸತ್ಯಪಾಲನೆ

''ಎಡೆವಿಡದಿಹ ಸತ್ಯದಿಂ ತಪಮುಂಟೆ ?''

- ನಿಜಗುಣರು

ಬಹು ಬಳಕೆಯಿಂದ ಸತ್ಯ ಶಬ್ದವು ಸಣ್ಣದಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ಸತ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಸಣ್ಣದಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಪಟ್ಟಪಾಡನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಕಂಡುದುದನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಹೇಳುವುದು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಮರೆಮಾಜದೆ ಹೇಳುವುದು ಸತ್ಯದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾದರೆ, ನುಡಿದಂತೆ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯುವುದೂ ಮತ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷಣ. ಆಗ ಆಗುವುದು ಸತ್ಯದ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣ.

ಇಂತಹ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆಶ್ರಯದಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸತ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆಗೆ ಸಾವನ್ನೂ ಅಪ್ಪಲು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತದಿಂದ ಸನ್ನದ್ಧರಿದ್ದರು. ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾವುದೆ ಶಿವೈಕ್ಯವೆಂದು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪರರು ಸಹ ಅಸತ್ಯ ನುಡಿದರೆ ಅವರು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಅನಾಚಾರವನ್ನಾದರು ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪು ನಡೆದು ತಪ್ಪು ನುಡಿದರೆ ಪಾತಕಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತಕವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದಂತೆ. ಆತ ನಡೆತಪ್ಪುಕನಲ್ಲದೆ ನುಡಿತಪ್ಪುಕನೂ ಆಗಿ ಉಭಯಪಾತಕಿಯಾಗಿ ಉತ್ತಮಿಕೆಗೆ ನೀರು ಬಿಟ್ಟಂತೆಯೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯಾರಾದರು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಒಪ್ಪು ನುಡಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸತ್ಯತೆಗೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಾಭಬಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಂತಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪಬೇಡೆಂದು ಅಪರಾಧಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳಿ ಕಳುಹುತ್ತಿದ್ದರು; ಕೃಪೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಪ್ಪು ಮಾಡದಿರುವುದು ಯಾರಿಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಮೆಯಿದೆ; ಜಾಗ್ರತೆಯಿದೆ. ತಪ್ಪುವ ಪಾತಕಕ್ಕಿಂತಲು ಸುಳ್ಳಿನ ಪಾಪ ದೊಡ್ಡದು, ದಮನೀಯವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯು ನುಡಿದು ನಡೆಯದಿರುವುದು ಮತ್ತೂ ಮಹಾಪಾತಕ; ಆತ ಆತ್ಮಘಾತಕ. ಈ ಹುಸಿಯಾಡುವವನೆ ನಿಜವಾದ ಹೊಲೆಯ. ಆತನಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರಿಲ್ಲನಿರಯ ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಹೇಳಿಕೆ.

ಸಮಾಜ ಸೇವಕರು ಸಮತಾಭಾವಿಗಳು ಮೊದಲು ಸತ್ಯದತ್ತ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸತ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರ್ವಸ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ತನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸದವನು ಇನ್ನೇನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಲ್ಲ; ನಿಯಾಮಿಸಬಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯ ಆಡಿದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ನಷ್ಟ, ಕಷ್ಟ. ಅದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವಕನು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾಲುಮಾರಿದರೆ ತಾನೊಬ್ಬನಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜವು ನಷ್ಟ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸತ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಸಮಾಜ ಸೇವಕರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೆ ಇದೆ. ನಿಯೋಗಿಯಾದವನು ನಿಜನುಡಿ–ನಿಜನಡೆಗಳತ್ತ ನಿರಂತರ ಗಮನಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಕರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸತ್ಯ ಸಾಧನೆ ಒಂದು ಪಥ್ಯ. ಮಿಥ್ಯಾಸಾಧನೆ ಒಂದು ಅಪಥ್ಯ. ಭವರೋಗಿಗೆ ಯಾವಾಗಲು ಅಪಥ್ಯದ ಮೇಲೆಯೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಅದು ಅಧರಕ್ಕೆ ಸಿಹಿ, ಉದರಕ್ಕೆ ಕಹಿ. ಅದರಿಂದ ಅವನ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಯಾಗದು. ಭವಭವಾಂತರದಲ್ಲಿಯು ಬಿಡದು.

ಪಥ್ಯದ ಮಾತು ಪರಿಶ್ರಮವಾಗಿ ಕಂಡರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ; ಪರಿಭವ ಪರಿಹಾರಿ. ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದೆ ಸತ್ಯಲೋಕ; ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲು ಬೇರೆ ತಪಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವಂತನೆ ಸಾಧುಸಂತ; ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲವಂತ. ಜಾಬಾಲೆಯ ಮಗ ಸತ್ಯಕಾಮನು ಸತ್ಯಮಾತಿನಿಂದಲೆ ಹಾರಿದ್ರುಮರ ಶಿಷ್ಯನಾದನು; ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದನು ಎಂದುದಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸತ್ಯಪ್ರೇಮ ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು. 'ಹರನೇ ಸತ್ಯ ಸತ್ಯವೇ ಹರ' ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಅರಿದು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಅವರೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅಸತ್ಯ ಅಪಥ್ಯವನ್ನೆ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಂಡಿಲ್ಲ; ಕಂಡವರಿಲ್ಲ.

▯▯

ದೃಷ್ಟಿ ಶುದಿ

'ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿ' ಎಂಬುದು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮಾತು. ಇದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದೃಷ್ಟಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಎಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದೃಷ್ಟಿಯೋಗ ಅಂತಹ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಯೋಗ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡುವುದೆಂದರೆ ಚರ್ಮಚಕ್ಷುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ನೋಡುವುದಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಒದಗುವ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದೆ ನಿಜವಾದ ದೃಷ್ಟಿ ಶುದ್ಧಿ. ಇದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ಕರಿಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೆ ಆಗಲಿ ನೋಡಿ ಮೋಹಿಸದಿರುವುದೆ ನಿಜವಾದ ದೃಷ್ಟಿಶುದ್ಧಿ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವಸ್ತು–ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬೇಕು; ಪರಮಾರ್ಥ ಸಾಧಕಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಬೇಕು. ಅದು ಸತ್ಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿಶುದ್ಧಿ, ಇದೆಲ್ಲವು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ಆ ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುವಿನಿಂದ ಎಂತಹ ಜಟಿಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಊರ್ಧ್ವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಕಸಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ವಿಷಯವಾಗದೆ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅಪೂರ್ವ ತೇಜಸ್ಸಿತ್ತು; ಓಜಸ್ಸಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದ ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಯಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿ ಸೌಖ್ಯಗಳು ಜಲಮರೀಚಿಕೆಯಂತಾಗುವುವು. ಮಾತಿನ ಮಂಟಪ ಕಟ್ಟುವರು. ಕೃತಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿವರು – ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ಇದೆಲ್ಲವು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ಅದೇಕೆ, ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೇವೆ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ಎಡಹಸ್ತದ ತರ್ಜನಿ ಬೆರಳನ್ನು ಎಡಗಣ್ಣಿನ ಕಡೆಭಾಗಕ್ಕಿರಿಸಿ ನಿಟ್ಟಾಲಿಯಿಂದ ನೋಡುತಿದ್ದುದು ಅವರದೇ ಆದ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯೋಗ. ಆ ಯೋಗದಿಂದ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಆತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ಅತ್ಮಾರಣಿಯಾಗಿ ಪರಿಣತಿಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅವರ ಆ ದಿಟ್ಟಿ ಅವಿಕಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವಿರಳವಾಗಿತ್ತು. ನಿಜವಾಗಿಯು ಅವರು ಆತ್ಮದ್ರಷ್ಟಾರರು, ಆತ್ಮಸ್ರಷ್ಟಾರರು.

ಅವರ ಆ ತೇಜೋಮಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಪಂಚಭೂತಗಳು ಪ್ರಪಂಚ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಪ್ರತಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಮೀರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಜರುಗಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೆಲ ಪ್ರಮುಖ ಭಕ್ತರು ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮೇಲ್ಮಠದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಶಿವಾನುಭವ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಬಂದ ಭಕ್ತರು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿನ ತಟ್ಟೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕರ್ಪುರವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿದರು. ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ ಎದ್ದು ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಸುಳಿಯತೊಡಗಿತು. ಕರ್ಪುರದ ಉರಿ ಅಲ್ಲಾಡತೊಡಗಿತು. ಗಾಳಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯಾಗಿ ಬೀಸತೊಡಗಿತು. ಉರಿವ ಕರ್ಪುರ ಆರುವದೆಂದು ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಎದ್ದು ಬಂದು ಅದರ ಸುತ್ತು ಕೈಹಿಡಿದರು. ಗಾಳಿ ತಾಕದಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸನ್ನೆಮಾಡಿ ಕೈಬಿಡಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಗಾಳಿಗೆ ಕರ್ಪುರದ ಉರಿ ಆರದಿರಲಿ ಎಂಬುದೇ ಅವರ ಮನೀಷೆ; ಆ ಸನ್ನೆಯ ಉಪದೇಶ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅವಲೋಕಿಸಿದರು. ಅವರಿಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತರು.

ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಎಡಗೈ ತೋರು ಬೆರಳನ್ನು ಎಡಗಣ್ಣಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ನಟ್ಟನೋಟದಿಂದ ಉರಿವ ಕರ್ಪುರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಉರಿ ಅಲ್ಲಡದಂತಾಯಿತು. ನಿರ್ವಾತ ಪ್ರದೇಶ ದೀಪದಂತೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು ನಂದಲಿಲ್ಲ.[೧] ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಆ ಭಕ್ತರು ಮನಸಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಆ ದೃಷ್ಟಿಶುದ್ಧಿಗೆ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರು. ಆನಂದತುಂದಿಲರಾದರು.

''ಆಲಿನಿಂದೊಡೆ ಸುಳಿದು ಸೂಸುವ ಗಾಳಿ ನಿಲುವುದು
ಗಾಳಿನಿಂದೊಡೆ ಮನವು ನಿಲುವುದು. ಮನವು ನಿಂದೊಡೆ
ಮಾಯೆ ಹೇಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತಹುದು ಬಸವ ಕೇಳೆಂದ

ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಯಾವಾಗಲು ಈ ವಚನವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಚನದಂತೆ ಅವರು ಬರೀ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಅಲ್ಲ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿಯು ಸಹ ಆಲಿ, ಗಾಳಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಮನ ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಬಹಿರ್ದೃಷ್ಟಿ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿಗಳೆರಡು ಶುದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದವು; ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಅವರ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯು ತುಂಬಿತುಳುಕಿದ್ದರೆ ಬಹಿರ್ದೃಷ್ಟಿಗಳೊಂದರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯಿತ್ತು, ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಯಿತ್ತು.

□□

೧. ಒಳಉಸಿರಿನಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿ ನಂದದೆ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಹೊರಗೆ ಅವರ ಆ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯ ಬಲದಿಂದ ಹೊರಗಾಳಿಗೆ ಕಪ್ಪುರದ ಉರಿ ಆರದೆ ಅವಿಚಲವಾಗಿ ಉರಿಯಿತು.

ಸ್ವಪ್ನ ಸಿದಿ

ಸ್ವಪ್ನ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿದೆ. ಆದರಿದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮೆ; ಪರಿಹಾಸ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಸ್ವಪ್ನಸೃಷ್ಟಿ ಸತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಪ್ನದೃಷ್ಟಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಸಂದಿಗ್ಧ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಾಣದ ವಿನಹ ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಳೆಯದಿನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಪವಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದೇ ವಿಷಯವಾಗಿಯೆ ಅವರು ಸ್ವಪ್ನ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನೆ ಅವರು ಮರುದಿನ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೆ ಸತ್ಯವಾಗಿ–ಸಹಜವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಂತೆಯೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ಸಲ ಹಲವರು ಸೇರಿ ಎಡೆಯೂರ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರನ ಸಮಾಧಿ ದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಸಮಾಧಿಗೆ ಕೆಲವರು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಸಮಾಧಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವಂತರು ನಮಸ್ಕರಿಸಬಹುದೆ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿದರು. ಚರ್ಚೆಗಾರಂಭವಾಯಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ತೀರ್ಮಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಚರ್ಚೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಿತು. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಹ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದಿಗ್ಧ ಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಏನನ್ನು ಉತ್ತರಿಸದೆ ನಾಳೆ ಯಾವುದಕ್ಕು ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದರು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಅವರ ಗುರುಗಳು ಬಂದು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರನ ಸಮಾಧಿಗೆ ವಂದಿಸುವಂತೆ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡರು. ತಮ್ಮ ಗುರು ತೋರಿದ ಮಾರ್ಗ. ಲಿಂಗೈಕ್ಯರ ಸಮಾಧಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅದನ್ನೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಮರುದಿನ ಬೋಧಿಸಿದರಂತೆ; ಇದೊಂದೆ ಅಲ್ಲ. ಎಂತೆಂತಹ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂದಿಗ್ಧವೊದಗಿ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೋದರೆ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂಬುದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ರಾತ್ರಿಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಪ್ನಮುಖದಿಂದ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆದು ಆಯಾಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಿದ್ಧಿ

ಯಶಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸ್ವಪ್ನ ಸಿದ್ಧಿಯು ಹೀಗೆ ಅನಘವಾಗಿತ್ತು. ಅಮೋಘವಾಗಿತ್ತು.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲವಾದರು ದುಃಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡವರಲ್ಲ. ದುರಾಚಾರ–ದುರಾಶೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದರಲ್ಲವೆ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳ ಅವತಾರ; ಅವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಅವು ಸುಳಿಯಕೂಡದು. ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು; ಪರಿಶುಭ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅವರ ನಾಲಿಗೆ ನಯನಗಳು ಪವಿತ್ರವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಘ್ರಾಣ ಶ್ರೋತ್ರಗಳು, ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು. ನಾಶಿಕದಿಂದ ಮೋಹಕ ಗಂಧಗಳನ್ನು ಮೂಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೋತ್ರದಿಂದ ಶೃಂಗಾರ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನೇತ್ರದಿಂದ ಮೋಹಕವಸ್ತುವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾದಕ ತಾಮಸ ಆಹಾರಗಳಿಗೆ ಅವರ ನಾಲಿಗೆ ಎಡೆಯಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಜ ಶಿವಯೋಗಗಳ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ಜೊಳ್ಳು ಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನೆ ಅವರು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಿ ಸ್ವಪ್ನಗಳೇ ಅವರ ಬಳಿ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವು ಅವರ ಸತ್ಯಸೃಷ್ಟಿ, ಸಿದ್ಧಿಸೃಷ್ಟಿ.

□□

ಯೋಗ-ಯೋಗಿ

ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಪ್ನಗಳ ಶುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣವಾದ ಮನದ ನಿರ್ಮಲತೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು; ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಇವೆರಡನ್ನು ಅವರು ಪಡೆದದ್ದು ಯೋಗ ಮಾರ್ಗದಿಂದ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಪರಮಯೋಗಿಗಳಾದರು. ಅದು ಕಾರಣ ಅಂತಹ ಯೋಗದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಯಥಾಮತಿಯಾಗಿ ಮೊದಲು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಗ ಮಾರ್ಗವು ಪುರಾತನದ್ದು. ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದದ್ದು. ಯೋಗದ ಅರ್ಥವು ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇಲ್ಲದ್ದು ನೆರೆದು ಬರುವುದೆ ಯೋಗಾರ್ಥ. ಅದು ಭೌತಿಕವಿರಬಹುದು, ದೈಹಿಕವಿರಬಹುದು. ಮಾನಸಿಕವಿರಬಹುದು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಿರಬಹುದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತಲು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತಮವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ; ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಾರದು. ಅವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ, ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿವೆ.

ಈಚೆಗೆ ಈ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಸ್ವರೂಪ ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗನು ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿ ಎರಡನೆಯವನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನನು. ಮೂರನೆಯಯವನು ಚನ್ನಸದಾ ಶಿವಯೋಗಿಯು.

ಭೌತಿಕದಲ್ಲಿ ಸುಖ–ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಸಮಾಗಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ ಶಬ್ದವು ರೂಢವಾಗಿದೆ. ಪತಂಜಲಿಯು ಆ ಯೋಗ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮಾನಸಿಕಾರ್ಥವನ್ನು ಮುಖ್ಯಾಂಗವಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ 'ಯೋಗಶ್ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ನಿರೋಧಃ' ಎಂದು ಸೂತ್ರಿಸಿದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಮಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಅಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ 'ಯೋಗಃ ಕರ್ಮಸು ಕೌಶಲಂ' 'ಜ್ಞಾನಯೋಗೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಗೀತೆಗೈದನು. ಚನ್ನಸದಾಶಿವ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಆತ್ಮಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಶಿವಯೋಗ'ವೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಪತಂಜಲಿಯು ತನ್ನ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಫಲವಿದೆ. ಫಲ ಬೇಕು ಎಂದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು 'ಕೃಪಣಾಃ ಫಲಹೇತವಃ' ಎಂದು ಆ ವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ 'ಕರ್ಮಣ್ಯೇವಾಧಿಕಾರಸ್ತೇ ಮಾ ಫಲೇಷು ಕದಾಚನ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಫಲ ಬೇಡೆಂದನು. ಚನ್ನಸದಾಶಿವ ಶಿವಯೋಗಿಯು

ಬೇಕು– ಬೇಡೆಂಬ ಎರಡು ವಾದಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆದನು. ಶಿವಯೋಗಿಗೆ ಬೇಕೆಂಬ ರತಿಯು ಬೇಡ; ಬೇಡೆಂಬ ವಿರತಿಯು ಬೇಡ. ಇವೆರಡು ಭವಬೀಜಗಳು. ಇವನ್ನು ಹುರಿದು ಭೋಗ ಯೋಗ ತ್ಯಾಗಗಳ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದನು. ಮೊದಲಿನ ಇಬ್ಬರ ವಾದಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಯೂ ಕರಿಸದಂತೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಇವನ ಶಿವಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಹುಟ್ಟಲಾರದು.

ಯೋಗ ಭೇದಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದಾರೆ; ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದಾರೆ. ಪತಂಜಲಿಯು ಯಮ ನಿಯಮ ಆಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಸಮಾಧಿ ಎಂದು ಅಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದಾನೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಮ, ಧ್ಯಾನ, ಬುದ್ಧಿ, ಭಕ್ತಿ, ಸಾಂಖ್ಯ, ಅಮನಸ್ಕ, ಬ್ರಾಹ್ಮ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿ ಭಾಗಿಸಿದಾನೆ. ಮುನಿಗಳು ಮಂತ್ರ ಲಯ ಹಠ ರಾಜ ಎಂಬ ಚತುರ್ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇವುಗಳೊಡನೆ ಶಿವಯೋಗ ಸೇರಿಸಿ ಯೋಗ ಪಂಚಕವಾಗಿ ಮೊಗದೊಬ್ಬರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಯೋಗ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಮೇಲೆ ಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತರುವಿಸ್ತಾರವನೊಳಕೊಂಡ ಬೀಜದಂತಾಗಿ ಇರಿಸಿದಾರೆ. ಹಠ, ಮಂತ್ರ, ಲಯ ಯೋಗಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೈ–ಮಾತು–ಪ್ರಾಣಗಳ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಬಲ್ಲವು. ಮೈ ಮಾತು ಉಸಿರುಗಳಿಗೆ ರಾಜನಾದ ಜೀವನನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಲ್ಲುದು ರಾಜಯೋಗ. ರಾಜಯೋಗದಿಂದ ಶುದ್ಧನಾದ ಜೀವ(ಅಂಗ)ನು ಶಿವನ(ಲಿಂಗದ)ಲ್ಲಿ ಸಮರಸನಾಗುವುದೆ ಶಿವಯೋಗ. ಶಿವಯೋಗದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗೆ ಇದೂ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ.

ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕೆಲವರು ಶಿವಯೋಗ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಕುಚಿತಾರ್ಥ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆಸನಾದಿಗಳು ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವಾದರು ಮಗ್ಗೆಮಾಯಿದೇವರ ಪೂರ್ವಯೋಗ–ಉತ್ತರಯೋಗ ಎಂಬ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿ ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಸಮಾಧಿಗಳೆ ಉತ್ತರಯೋಗಗಳು. ಅವೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಉಳಿದವು ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಗ್ಗೆಯ ಮಾಯಿದೇವರು ಗೌಣಮುಖ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಹೊರಟದಾರೆಯೆ ವಿನಹ ಪೂರ್ಣಯೋಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಹೊರಟಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಲ್ಲಗಳೆದಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ಶಿವಯೋಗಕ್ಕೆ ಗೌಣವಾಗಿಯಾದರು ಯಮ ನಿಯಮಾ ಸನಾದಿಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ; ಅಂಗೀಕಾರ್ಯ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕೆಯ ಎರಡನೆಯ ಪಟಲವನ್ನು ಓದಬೇಕು. ಶಿವಯೋಗಕ್ಕೆ ಹಠಯೋಗವು ಸಾಧನವೆಂದು, ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಗಳಾದ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಗಳಿಂದ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತರ ಭಯದಿಂದ ವಿಶೇಷ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮೇಲೆಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿಯು ಬಲ್ಲಿದರಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಗಳೊಡನೆ ಮನ ಆತ್ಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮ ಯೋಗವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರವನ್ನೆ ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಯೋಗಗಳ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯನ್ನಾಗಿಸಿದರು. ತಾವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದರು. ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯೋಗಿಗಲ್ಲದೆ ದೊರೆವುದೆ ಪರತರ ಮುಕ್ತಿ ॥ ಪ ॥

ಚಿರ ಸುಖಾಸನತೆ ಶರೀರದ ಸಸಿನತೆ ।
ಕರಣನಿಕರದ ನಿಶ್ಚಲತೆ ॥
ಮರುತ ಮನ ದಿಟ್ಟಿಗಳೊಂದುಗೂಡುತೆ ।
ವರಹೃದಯಾನುಸಂಧಾನತೆ ॥ ೧ ॥

ಮಂಡಲತ್ರಯದ ತಾರಾಗ್ರದ ನಭದೊಳ ।
ಖಂಡ ಚಂದ್ರೋದಯವಾಗಲು ॥
ಕಂಡು ತದೀಯ ಸುಧೆಯನು ದಣ್ಣನೆ ದಣಿ ।
ದುಂಡು ನಿಜಾನಂದ ಲೀಯತೆ ॥ ೨ ॥

ಮೂರು ಪೊಳೆಯ ನಡುವಣ ನಾದವನು ಕೇಳಿ ।
ಮೀರುತದನು ವಾಗೀಶ್ವರಿಯೊಳು ।
ಬೇರಾಗದೊಂದೆನಿಸಿದ ಚಿತ್ತಿನೊಡನೊಂದಿ ॥
ತೋರುವ ಶಂಭುಲಿಂಗೈಕ್ಯತೆ ॥ ೩ ॥

ಈ ಪದ್ಯದ ಮೂರ್ತಿಯೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿನ ಸಂಧಾನತೆ ಸಲ್ಲೀಯತೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಿಜವಾಗಿಯು ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರು ಸಿದ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರು ಸುಖವಾಗಿ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರ್ಜವವಾಗಿ ಕುಳಿತ ಅವರ ಮೈಬಳಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆನ್ನುಬಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರಣ ನಿಕರಗಳ ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವರ ಉಸಿರು–ಮನ–ದಿಟ್ಟಿಗಳು ಒಂದು ಗೂಡಿ ಹೃದಯಾ ನುಸಂಧಾನವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವೆಂಬುದಕ್ಕೆ 'ದೃಷ್ಟಿಶುದ್ಧಿ' ಪ್ರಕರಣವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಪದ್ಯದ ಮೊದಲಿನ ನುಡಿಯು ಕುಳಿತ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳ ಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ವರ್ಣಿಸಿದಂತಿದೆ. ಅವರ ನಡೆಗು ಈ ನುಡಿಗು ಎಳ್ಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆಯೆ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಪದ್ಯನುಡಿಗಳ ನಡೆಯು ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಾಗ್ರದಷ್ಟು ಕಮ್ಮಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಕಾರಣಿಕ ಕುಮಾರನನ್ನು 'ಯೋಗಿ' ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಕ ಪದದಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆತ ನಿಜವಾಗಿಯು ಯೋಗಿ ಕುಮಾರ; ಕುಮಾರ ಯೋಗಿ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮೊದಲು ಎಳಂದೂರು ಬಸವಲಿಂಗ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಯೋಗಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ಯೋಗಿ ಕುಮಾರರಾದರು. ತರುವಾಯ ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಲಹಿ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಸಿ ಕುಮಾರ ಯೋಗಿಯಾದರು. ಎರಡೂ ಸಾರ್ಥಕ ನಾಮಗಳೆ ! ಸಮರ್ಪಕ ನಾಮಗಳೇ !!

ಬುದಿ ಶಕ್ತಿ

ಬಿಜ್ಜೆಯನನಿತಂ ಕಲ್ತೊಡ
ಮುಜ್ಜಳಿಪ ವಿವೇಕಮಿಲ್ಲದಂದದು ವಿಫಲಂ ।
ಸಜ್ಜುಕೆಮೆನಿತಿರ್ದೊಡಮೇಂ
ಗೊಜ್ಜಗೆ ಬೀರುಗುಮೆ ಕಂಪನಲರದ ಮುನ್ನಂ ॥

– ನೀತಿ ಮಂಜರಿ

ಕುಮಾರ ಯೋಗಿಗಳವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಓದಿದವರಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಕೊಂಚ ಕಲಿತವರು. ಆದರೂ ಅವರ ಆಳವಾದ ಅನುಭವ ವಿಶಾಲವಾದ ವಿಚಾರ ಎಂಥವರನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಹಾಮಹಾ ದಿಗ್ದಂತಿ ಪಂಡಿತರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಸೋಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇದಾಂತಿಗಳು ವಚೋಹೀನರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಓದು ಅಲ್ಪಾಗಿದ್ದರು ಬುದ್ಧಿ ಒಳ್ಳೆ ಹರಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ವೇದಾಂತಿಯು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆತನು ವೇದಾಂತವೇದ್ಯನೆಂದು ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. 'ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ಯಂ ಜಗನ್ಮಿಥ್ಯಂ' ಎಂದು ವೇದಾಂತಿಯು ಉಸುರಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು :

ವೇದಾಂತವೇದ್ಯರೆ, ಅದ್ವೈತವೆ ವೇದಾಂತದ ಗುರಿಯಲ್ಲವೆ ? ನಿಜ. ಹಾಗಾದ ಮೇಲೆ ಸತ್ಯ–ಮಿಥ್ಯಗಳೆರಡು ವಸ್ತುಗಳ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿಂದ ಅದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಲ್ಲವೆ ? ವೇದಾಂತಿ ನಿರುತ್ತರನಾದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ವೇದಾಂತಿಗಳೆ, ಜಗನ್ಮಿಥ್ಯೆಯಲ್ಲ; ಸತ್ಯ. ಬೀಜದಿಂದೊಗೆದ ಹೆಮ್ಮರ ಮರಳಿ ಬೀಜದಲ್ಲಡಗುವಂತೆ ಅದ್ವೈತದಿಂದೊಗೆದ ಜಗತ್ತು ತಿರುಗಿ ಅದೇ ಅದ್ವೈತ ಗರ್ಭದಲ್ಲಡಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ತೋರದಂತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ತೋರದಿರುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು.

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಾಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಆತನು ವೇದಾಂತಿ; ಕುಶಲಮತಿ. ''ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ'' ಎಂದು ಅದ್ವೈತ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಮಸ್ತವು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ಎಂದು ಹೇಳುವಿರಿ. ಈ ಭೂವಲಯವೆಲ್ಲವು ಬ್ರಹ್ಮವೇನು ? ವೇದಾಂತಿ ಉತ್ತರ : ಹೌದು. ಭಾರತವೆಲ್ಲವು ಬ್ರಹ್ಮವೇನು ? ಹೌದು. ನೀವಿರುವ ಊರು ? ಹೌದು. ನೀವಿರುವ ಈ

ಮಠವು ? ಹೌದು. ಈಗ ನಿಮ್ಮೆದುರಿಗಿರುವ ಕರ್ಪುರವು ? ಹೌದು. ನೀವು ? ಹೌದು. ಎಲ್ಲಕ್ಕು ಹೌದೆಂದೆ ಉತ್ತರ ಬರಲು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರೊಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದರು. ಆ ಕರ್ಪುರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವೇದಾಂತಿಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡು ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಶಿಷ್ಯನು ಹಾಗೆಯೆ ಮಾಡಿದನು. ಅಂಟಿಸೆಂದರು ಶಿಷ್ಯನು ಹಾಗೆಯೆ ಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗುವನು. ಆಗ ವೇದಾಂತಿಯು ಬೆಚ್ಚಿ ಭಯಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಥಟ್ಟನೆ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದನು. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ ವೇದಾಂತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು: ಏನು, ಬ್ರಹ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಹೆದರುವುದೆ ? ನೀವು ಬ್ರಹ್ಮ ಬೆಂಕಿಯು ಬ್ರಹ್ಮ ಭಯವೇನು? ನಿಮ್ಮ ನುಡಿಯೊಂದು ಪರಿ; ನಡೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿ. ಇದು ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲವೆ ? ವೇದಾಂತಿ ಮೂಕನಾದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು 'ಬಳಸದಿರದ್ವೈತವನು ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಳಗೇಕೋಭಾವನೆಯೊಡಗೂಡು' ಎಂದು ಉದಹರಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಿಳಿಯಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಹೇಳಿದರು.

ಮೊಗದೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಾವೇದಾಂತಿಯು ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ಕೇಸರಿಯೆಂದು ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು, ಅಯ್ಯಾ ! ವೇದಾಂತದ ಹೊಲಬಾವುದು, ಫಲವಾವುದು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ವೇದಾಂತ ಕೇಸರಿಯು 'ಜ್ಞಾನಾದೇವ ತು ಕೈವಲ್ಯಂ' ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವೇ ಮಾರ್ಗ; ಕೈವಲ್ಯವೇ ಫಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಕೈವಲ್ಯವೆಂಬ ಒಂದು ಫಲವಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅದು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹೇಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೇಳಿದರು. ಅರಿವೆ ಫಲವೆಂದು ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅರಿವೇ ಫಲವಾಗದು ಅರಿವು ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನೀವೇ ಒಪ್ಪಿರುವಿರಿ. ಅರಿವು ಮಾರ್ಗವೇನೊ ನಿಜ. ಆದರದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದೇ ಕೈವಲ್ಯ ಫಲವನ್ನು ತಾರದು; ತೋರಬಹುದು ಮಾತ್ರ. ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ವೇದಾಂತ ಕೇಸರಿಯು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಈ ಕತೆಯ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸುವರು :

ವೇದಾಂತಿಗಳೆ, ಒಂದು ಊರ ಬಳಿ ಒಬ್ಬನು ಮಾವಿನ ತೋಪನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದನು. ಮಾವಿನ ಗಿಡಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ತೋಪಿಗನು ತೋಪಿನಲ್ಲಿಯೆ ಕಾವಲಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಾರಿಹೋಕನು ಆ ತೋಪಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಬಿಟ್ಟ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅವು ತೊಟ್ಟ ಬಣ್ಣವನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಹಣ್ಣು ಚನ್ನಾಗಿವೆಯೆಂದು ಅರಿತನು. ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಆಶೆಯಾಯಿತಾದರು ಆತನ ಆಶೆ ಈಡೇರಲಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಹಣ್ಣುಗಳ ರೂಪು ರುಚಿಗಳ ನೋಡುತ್ತ ನೆನೆಯುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದನು. ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಾಂಥನು ಬಂದನು. ಅದೇ ಮಾವಿನ ತೋಪನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಹಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ ತಾಗಿತು. ಹಣ್ಣಿನ ಆಶೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ತೋಪಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ತೋಪಿನ ಒಡೆಯನು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಮಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಂದ ದಾರಿಕಾರನು ಸಹ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆಯುಧವೊಂದನ್ನು

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಾನು ಕೆಲವು ಮಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದನು. ತೋಪಿನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು, ಹೋಗಿ ಬರುವೆನೆಂದನು. ಒಡೆಯನ ಮನಸ್ಸು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳಿಸುವಷ್ಟು ಕಠಿನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ದುಡಿಮೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಒಂದೊಂದು ಜಾತಿಯ ಒಂದೊಂದು ಹಣ್ಣು ಹರಿಯಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ಪಾಂಥನು ಅವನ್ನು ತಿಂದು ಚನ್ನಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಪಂಡಿತರೆ, ಜ್ಞಾನಿಗು–ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾವಂತನಿಗು ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದು. ಕೈವಲ್ಯಫಲಕ್ಕೆ ಶರೀರವೇ ಆಶ್ರಯ. ಮಾವಿನ ಫಲಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೆಲಸದಿಂದ ಹಸನ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಫಲದೊರೆತಂತೆ ವೇದಾಂತಿಯು ತನ್ನ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಹಸನಗೊಳಿಸಿದರೆ ಆ ಕೈವಲ್ಯಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಮಾನಂದ ಪರಿಣಾಮವೊದಗುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಪಾಂಥನಂತೆ ಬರೀ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದರೆ ಮುಂದು ಸಾಗಿದರೆ ಫಲಕ್ಕೆ ದೂರನಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಮನ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಬೋಧಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಬರೀ ಓದಿನಿಂದಲೆ ಸಂಪಾದಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಹನಿಹನಿ ಗೂಡಿ ಹಳ್ಳ, ತೆನೆ ತೆನೆ ಗೂಡಿ ರಾಶಿ'. ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದವರಾರು ? ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸುವವರು ಮಾತ್ರ ವಿರಳ. ಈ ನಾಣ್ಣುಡಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಒಬ್ಬರು; ಒಂದು ತೂಕ ಮೇಲಾದವರು.

ಯಾವ ಜ್ಞಾನವೆ ಇರಲಿ ಅದು ಯಾರಲ್ಲಿಯೆ ಇರಲಿ ಅದನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಮುಖಗಳಿವೆ. ಕಲಿತು, ಕಂಡು, ಕೇಳಿ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು. ಸತ್ಸಂಗಿಯಾಗಿ ಸದಾಚಾರಿಯಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಇವೆಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರು, ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದರು.

ಯಾವ ಕಾಯಕದವರೆ ಬರಲಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಉದಾಶೀನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಏನಾದರು ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಾವು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿಯದ್ದು ಯಾವುದಾದರಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ನಿರಂತರವಾದ ಕಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರ ಭರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೆ ಮನುಷ್ಯನು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಲಾರ. ಆಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಾಲದು. ಅದು ಸರ್ವಜೀವಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಗತ್ಯ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದಿಸದವನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಾರ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಜ್ಞಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

‘ಅರಿದರೆ ಶರಣ, ಮರೆದರೆ ಮಾನವ.’ ಅರಿವು ಮಾನವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುತ್ತದೆ. ಮಹಾತ್ಮತೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಚಿಜ್ಯೋತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಚೀಕಟ ಹರಿಯದು. ಚಿನ್ಮಯ ಬೆಳಗು ಚಿಮ್ಮದು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ವಸ್ತು ತೋರದು. ಆ ಜ್ಞಾನವೇ ಜೀವನದ ಬೆಳಕು; ಬಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅನೇಕ ಜ್ಞಾನಗಳು ಹುರಿಗೊಂಡು ಹದಗೊಂಡು ನಿಂತರೆ ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ಅಮೇಯವಾಗಿತ್ತು.

□□

ವಿಮರ್ಶ ಜ್ಞಾನ

ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನೆ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನೆ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆ ಆಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆಳವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತರರ ವಿಮರ್ಶೆಗು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇತರರಿಗು ಬರಬೇಕೆಂಬುದೆ ಅವರ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪ. ಅಲ್ಲದೆ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಪಾರವಿಲ್ಲ. ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು; ನೋಡಬಹುದು. ಅವರವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಚಿಕಿತ್ಸಕತೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರದು. ಈ ವಿಶಾಲ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೊ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆಸನ ಹಾಕುವವರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವು ತಯಾರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ತಾವು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಂದಲು ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗುಣದೋಷಗಳೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ನಾವೆಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನವರು. ನಮ್ಮನ್ನು ಸಹ ಕರೆಯಿಸಿ ಒಂದು ಪೋಟೊ ತೋರಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಿದೆ ಹೇಳಬಲ್ಲಿರಾ ? ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದರು. ನಾವೇನು ತಿಳಿದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆವು ? ಆದರು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಒಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿಶೇಷವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಆ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲವರು ಕಾಲು ಸರಿಯಾಗಿ ಇರಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವರು ಕೈಕೊಂಕಾಗಿದೆಯೆಂದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹೀಗೆಯೆ ಇನ್ನೇನೇನೊ ಹೇಳಿದರು.

ಎಲ್ಲರದು ಆದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆಯಿತೆ ಎಂದರು. ಯಾರೂ ಮರುಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು, ನೀವೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ಹೊರಗಿನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಹೊರಗಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನೆ ನೋಡತೊಡಗಿದವು. ನೈಜವಾದ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ನೋಡದಾದವು. ಯಾವ ಆಸನಕ್ಕೆ ಯಾವುದರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೋಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಸ ಸಿಕ್ಕಬಲ್ಲುದು ?

ಸಿದ್ಧಾಸನ ಹಾಕಿದವರ ದೃಷ್ಟಿಮುಖಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಈಗ ನೋಡಿರಿ ಆ ಫೋಟೊ. ಕಣ್ಣು ಪೂರ್ತಿ ತೆರೆದಿಲ್ಲ. ಮುಖದ ಮುದ್ರೆ ಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಖದ ಮುದ್ರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೈಗನ್ನಡಿ. ಮುಖ ವ್ಯಗ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಗ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು; ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತರು.

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದೊ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೋಗಬಲ್ಲಿದನೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆತನು ರುಜುಕಾಯನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣೆವೆಗಳನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಳಚದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅವೆರಡು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆತ ಯೋಗಿಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಣೆವೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಡೆವವನು ಅಲ್ಪಾಯುವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಾಡುವವನ ಚಿತ್ತವು ಸ್ಥಿರವಿಲ್ಲೆಂದು ಊಹಿಸಬೇಕು; ಎಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಶಿವಾನುಭವ ನಡೆದಿತ್ತು. ಶತಕತ್ರಯದ ವಿಷಯ. ಓದಿ ಅನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರ ಹೆಸರು ನೆನಪಿಲ್ಲ. ''ಲಿಂಗಮುಖಾರ್ಪಣೀಯವಹ ಸರ್ವವಿಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥ.....'' ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ ವಿಷಯ ಉಪಸ್ಥಿತವಾಯಿತು. ಓದುವವರು ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಸಿದರು. ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಲಿಲ್ಲವೊ ಏನೋ ? ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾರು ಏನನ್ನು ಹೇಳುವರೋ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಅರ್ಥಮಾಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಹಲವು ಮಂದಿ ಹಿರಿಯರು ತಮತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಚಿಕ್ಕವರಾದ ನಾವು ಏಳೆಂಟು ಜನ ಇದ್ದೆವು. ಆಗಾಗ ರಘುವಂಶ, ಕುಮಾರ ಸಂಭವ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮಗೆ ಶಿವಾನುಭವದ ಗಂಧವೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕೇಳಿದರು ಮೂಕರಾದೆವು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು, ನಿಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲವೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಏನೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಲು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ? ಅದಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾದೆವು.

ಕೊನೆಗೆ ಯಾರ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿದೋರಲಿಲ್ಲ. ಸಂತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತರು; ಬರೀ ಓದು ಬಂದರೆ ಸಾಲದು. ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸವೆ ಅಭ್ಯಾಸವಲ್ಲ. 'ಓದು ಒಕ್ಕಾಲು ಬುದ್ಧಿ ಮುಕ್ಕಾಲು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಂತ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಬರಬೇಕು; ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿರಬೇಕು. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ ? ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹೇಳಬಲ್ಲಿರಿ ?

ಮೊದಲು ರುಜುಕಾಯವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅವಧಾನದಿಂದ ಅರ್ಪಿತಮಾಡಲು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಮುದುಕರಂತೆ ಮೂರ್ಖರಂತೆ

ಮುದರಿಕೊಂಡು ಮನಬಂದಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅದು ರೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಯೋಗ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಹಿಷ್ಕರಣ.

ಬಾಯಿಚ್ಚೆಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಭುಂಜಿಸುವುದು ವಿಹಿತವಲ್ಲ; ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲ. ಅಂಗ ಮುಖಿಗಳಾಗಬಾರದು. ಲಿಂಗ ಮುಖಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಲಿಂಗಾರ್ಪಣೀಯ ವಿಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರದ ತತ್ವ ತಾನೇ ವಿಶದವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ. ಕಾಯವು ಪ್ರಸಾದವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುತ್ತ ಲಿಂಗಮುಖಾರ್ಪಣೀಯ ವಿಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯುವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆ ಅನುಭವದ ಅಮೃತವಾಣಿಯ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಓದಿ ತಿಳಿದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಅಪ್ರಸ್ತುತ.

ಯೋಗ-ಸಂಯೋಗ

ಯೋಗಕ್ಕು ಸಂಯೋಗಕ್ಕು ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಯೋಗದ ಗುಣಕಾರ್ಯಗಳೆ ಬೇರೆ. ಸಂಯೋಗದ ಗುಣಕಾರ್ಯಗಳೆ ಬೇರೆ. ಫಲಗಳು ಸಹ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಿಮರ್ಶಜ್ಞಾನ ಆಳವಾದುದು, ಆಲೋಚನೀಯ ವಾದುದು.

ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಇರುವಂತೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾವಯವಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಂಶ ಮಿಶ್ರವಾದರೆ ಅದು ಯೋಗ. ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದ ವಯಗಳಿಂದ–ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದಂಗದಿಂದ ಕೂಡಿದರೆ ಅದು ಯೋಗ. ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರ ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಸಮ್ಮಿಶ್ರವಾಗಿ ಸೇರಿದರೆ ಅದು ಸಂಯೋಗ.

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿದರೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕದಡಿಸಿದರೆ ತಾವರೆಯ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಚಲ್ಲಿದರೆ ಆಗುವುದು ಯೋಗ ಮಾತ್ರ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಗವೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಪೂರ ಸೇರಿದರೆ ಆಗುವುದು ಸಂಯೋಗ. ಇದು ಬರೀ ಯೋಗವಲ್ಲ.

ಹೀಗೆಯೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರ ಅವಯವಗಳ ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಯೋಗ–ಸಂಯೋಗಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸತಿಪತಿಗಳಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸೊಂದಾದರೆ ಅದು ಸಂಯೋಗ. ಒಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಮಿಡಿದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಸಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದರೆ, ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾಹ್ಯಾವಯವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಯೋಗ. ಇದು ಲೌಕಿಕದ ಮಾತು. ಅಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿಯು ಶರಣ ಸತಿ ಲಿಂಗ ಪತಿಗಳ ಸಮ್ಮಿಳದಲ್ಲಿಯು ಇದೇ ಬಗೆಯಾಗಿ ಯೋಗ–ಸಂಯೋಗಗಳಿವೆ. ಲಿಂಗವೆ ತಾನಾಗದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಧರಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಯೋಗ. ತ್ರಿಕರಣಗಳಲ್ಲಿಯು ಲಿಂಗವೆ ತಾನಾಗಿ ತಾನೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಸಮ್ಮಿಲನವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಂಯೋಗ; ಅದು ಸಾಮರಸ್ಯ.

ಈ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆ ಬರಿ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯೆಂದು ಯಾರು ಭಾವಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿವರವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸದಿದ್ದರು 'ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿ' ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನನಾಟುವಂತೆ ಕತೆಯ ಕಲೆಯಿಂದ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದವರಾರು ಅರಿಯದಿಲ್ಲ. ಆ ಬೀಜಾವಾಪವೆ ಈ ತರು ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಿಮರ್ಶೆಯೆ; ವಿಜ್ಞಾನವೆ.

□□

ಲಯ-ವಿಲಯ

ಇವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯು ಅಷ್ಟೆ. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯು ಮಹದಂತರವಿದೆ; ಮನನೀಯ ವಿಚಾರವಿದೆ. ಲಯದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಬರುವ ಗುಣವಿದೆ. ವಿಲಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮರುಳದೆ ಅವಿರಳಾಗುವ ಗುಣವಿದೆ. ಮರಳಿ ಬರುವಿಕೆಗು ಅವಿರಳವಾಗಿರುವಿಕೆಗು ಮಹದಂತರವಲ್ಲವೆ ?

ನಿದ್ರೆ ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಉದಹರಿಸಬಹುದು. ದಿನದಿನದ ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಜಾಗ್ರತೆಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ನಿರಾಲಂಬ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮರಳದೆ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಉಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ನಿದ್ರೆಲಯ; ಸಮಾಧಿ ವಿಲಯ. ಸಾವು ಸಹ ಲಯವೆ; ಪುನರ್ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದಲ್ಲಿ. ಇದು ಕಾರಣ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರ ಮರ್ಮವು ಇದುವೆ. ಜಗದ ಲಯವು ವಿಲಯವಲ್ಲ; ತಿರುಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವದಾಗಿ.

ಅನುಭಾವಿಗಳು ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಸುಖವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ವಿಲಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ಲಯದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೋಗಿ ಬರುವ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಕೇಳದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮನಸ್ಸು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಕಿವಿಯಿಂದ ಲಯವಾಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯೋ ಬೇರಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೊ ಹೋಗಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಅಗಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಲಯ.

ಪ್ರತಿದಿನ ನಮಗಾದ ಆಗುವ ಲೋಕಾನುಭವಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವೆಲ್ಲವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಲಯವೆಂದೆನಿಸದು. ಅವೇ ಮರಳಿ ಭಾವ ಮನಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ವಿಲಯವಾದುದು ಹೀಗೆ ಮರಳಿಬಾರದು.

ಇದು ಲಯ ವಿಲಯಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ. ಇದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಅನುಭಾವ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಂದಂಶ.

□□

ದೈವ-ದುಡಿಮೆ

ಮನುಷ್ಯನು ಪಡೆವ ಫಲಾಫಲಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವು ದೈವಬಲವೊ ದುಡಿಮೆಯ ಬಲವೊ ಎಂಬುದೊಂದು ವಾದ ಆಗಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರವಾದಿಯು 'ದೈವೇನ ದೇಯಮಿತಿ ಕಾಪುರುಷಾ ವದಂತಿ' ಎಂದು ದೈವವಾದಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸಿಂಹವು ತಾನು ಮೃಗರಾಜನೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡದೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹಸಿದು ಬಾಯ್ದೆರೆದು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ ಬೇಟೆಯು ತಾನೇ ಬಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದೆ ? ತಾನು ಅದೆಷ್ಟು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದರು ಎದ್ದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲೆದು ಸುತ್ತು ಮುತ್ತ ನೋಡಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಯೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ದುಡಿಮೆಯ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯೊಂದನ್ನೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ.

ದೈವವಾದಿಯು 'ಯತ್ನೇನ ಲಭ್ಯಮಿತಿ ಕಾಪುರುಷಾ ವದಂತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದೇ ನುಡಿಯಿಂದ ಯತ್ನವಾದಿಯನ್ನು ಹೀಗಳೆಯಬಹುದಲ್ಲವೆ ?

ದೈವಬಲವುಳ್ಳವನಿಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ದ್ರವ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ದೈವಬಲವಿಲ್ಲದವನು ದೀರ್ಘವಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಯು ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗದೆ ಜೊಳ್ಳುಕುಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಶ್ರಮವೆ ಫಲವಾಗಿ ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹ ಒಳ್ಳೆಯದಿಲ್ಲೆಂದು ಉಸುರ್ಗರೆವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ವರ್ಷಾದ್ಯಂತ ಕೃಷಿಮಾಡಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಬೀಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆತನ ಪ್ರಯತ್ನ ಅದೇನಾಗಬಲ್ಲುದು ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಳು ಬರದಿದ್ದರೆ ಆಗ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಅದೇನು ಬರಬಲ್ಲುದು ? ನನ್ನ ದೈವ ಚನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲವೆ ? ದೈವಬಲವಿದ್ದರೆ ಕೊರಡು ಕೊನರುವುದು. ಬರಡು ಹಯನಹುದು. ಅದೇ ದೈವಕೃಪೆಯಿಲ್ಲದ ಕೊನರು ಕಮರುವುದು. ಹಿಂಡುವ ಹಸು ಬರಡಹುದಲ್ಲವೆ ? ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ದೈವವಾದಿಯು ದೈವದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನೆ ಮುಂದುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಇವೆರಡು ಜೊಳ್ಳುವಾದಗಳು. ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ವಾದಗಳು. ಇವೆರಡು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾದವುಗಳು. ಇವೆರಡು ಅವಶ್ಯಕವಾದವುಗಳು; ಅನಿವಾರ್ಯವಾದವುಗಳು. ದುಡಿದು ಪಡೆದದ್ದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ದಕ್ಕದೆ ಹೋಗಬಹುದು; ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೆ 'ಕೈಗೆ ಬಂದುದು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆಯಲ್ಲವೆ ? ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ದೈವವಾದಿಯು ಹೇಳುವಂತೆ ದಾರಿಹೋಕನಿಗೆ ದೈವಬಲದಿಂದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ದುಡ್ಡು ಸಿಗಬಹುದು. ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ

ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದೈವ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಅದೆಷ್ಟು ದಿನ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲುದು ? 'ಧರ್ಮ ಕೊಟ್ಟುದನ್ನು ಕರ್ಮಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತಂತೆ' ಎಂದು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿಯಿಲ್ಲವೆ ? ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರು ಯಾರನ್ನೂ ಆಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ದೈವ–ದುಡಿಮೆಗಳೆರಡು ಎಲ್ಲರಿಗು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯು ಬೇಕೆ ಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಹಿತೋಪದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎರಡಕ್ಕು ಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಒಳ್ಳೆಯ ದೈವವಿದ್ದರೆ ಬರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಅದೆಂದಿಗೂ ಅವರು ಹೇಡಿ ಮಾತುಗಳನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ಫಲಕೊಡುವುದು ದೈವದ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆಗೆ ಫಲದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನೂರು ಸಲವಾಗಲಿ ಬೇಸರ ಪಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೈವಕೃಪೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲವನ್ನು ಪೊಂದುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವಧ್ಯಾನವನ್ನು ದೇಹದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಅವರು ಅದೆಂದಿಗು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ತನ್ನ ಅಲ್ಪಾಯುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬರೀ ತಪಃ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲ್ಲ, ದೈವಿಕ ಸಹಾಯದಿಂದ. ದೈವಿಕ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನವೆ ಫಲದಾಯಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಯಮನು ಬಂದು ತನ್ನ ಪಾಶವನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೈವಿಕ ಬಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಮನ ಆ ಪಾಶ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೈವ–ದುಡಿಮೆ ಎರಡು ಸೇರಿಯೆ ಒಂದು ಫಲಿತಾಂಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದರಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಲ್ಲವೆ ? ಎಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

□□

ನೀತಿ ಬೋಧ, ರೀತಿ ಶೋಧ

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಡತೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನೀತಿಬೋಧೆಯು ರೀತಿಶೋಧದಲ್ಲಿಯೆ ಪರ್ಯವಸಾನ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆಗ ಅದು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲುದು; ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಂಟಿಕ್ಕದೆ ಹಗ್ಗ ಹೊಸೆದಂತೆ !

ಈ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಅವರದೆ ಒಂದು ವಿಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ. ಅವರು ಯಾರಿಗಾದರು ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದರೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಆತನು ಪಡೆಯುವವರೆವಿಗು ಆತನಿಗೆ ನೀತಿ ಬೋಧೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತಿಭೋಜನಶೀಲನಿಗೆ ಮಿತವಾಗಿ ಭುಂಜಿಸುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಆತನು ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವನೊ ಇಲ್ಲೊ ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಆತನ ಮಲ ಪರಿಶೋಧನೆ ನಡೆದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆವಿಗೂ ಅವರ ಆತ್ಮ ಕಳಕಳಿ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆವಿಗೂ ಅವರ ರೀತಿ ಶೋಧ.

ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಉಸಿರು. 'ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿ ನಡೆವುದರಿಂ ಕಷ್ಟ ಮಿನ್ನುಂಟೆ ?' ಎಂದು ಯಾವಾಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡವನಾಗಿ ಬಲ್ಲಿದನಾಗಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಿರಲಿ ಅನಧಿಕಾರಿಯಿರಲಿ ನೀತಿ ರೀತಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದವರೆಂದು–ನೀತಿ ನ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ನಡೆವವರೆ ಮಹಾನುಭಾವರೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಿಳಿದಿದ್ದರು, ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೀತಿಗಳು ಅನೇಕ ಇವೆ. ಅನುಭವಪೂರ್ಣವಾದ ನೀತಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಜಗುಣರ ನೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸೋಣವಾಗುತ್ತದೆ.

೧. ಶ್ರೀ ಗುರು ವಚನದಿಂದಧಿಕ ಸುಧೆಯುಂಟೆ ?

ಇದು ಮಾನವ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ನೀತಿ; ಎಂತಹ ಅಮೃತ ನೀತಿ. ಮಾನವನು ಅಮರನಾಗಿ ಅಖಂಡನಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿಯೆ ತೀರಬೇಕು; ಅನುಭವಿಸಿಯೆ ಆಗಬೇಕು. ಮೊದಲು ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಬೋಧಕ ವೇಧಕ ನಿಷಿದ್ಧ ಕಾಮ್ಯ ಸೂಚಕ ವಾಚಕ ಕಾರಣ ವಿಹಿತ ಎಂದು ಎಂಟು ಬಗೆಯಾಗಿ

ಶ್ರೀಗುರುಗಳಲ್ಲದ ಬರೀ ಗುರುಗಳಿರುವರೆಂದು ನಿಜಗುಣರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತರಾದವರಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಶ್ರೀಗುರುಗಳಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಅಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅಧ್ಯಾಪಕ ಆಚಾರ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾಲ್ವರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ನಾಲ್ವರು ನರರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು. ಇವರ ವಚನ ಸುಧೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನರನು ಪಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅನೇಕರು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನು ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜೀವನದಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಮಾತೆ ಮೊದಲನೆಯ ಶ್ರೀಗುರು. ಇವಳು ಕೊಡುವುದು ವಚನ ಸುಧೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಧೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಮಾನವನು ಮೊದಲು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಮಾತು. ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಮಾನವನ ಚರಿತಾರ್ಥವೆ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಮಾತುಬೇಕು. ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಮೂಕಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿ ಇತರ ಪಶುಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬದುಕಬೇಕು. ಇಂದಿನ ನಾಗರಿಕ ಮಾನವ ಜೀವನ ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾನವತೆ ಮಾತಿನಿಂದ ಮೊದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತು ಮಾತೆಯಿಂದ ಮೊದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವಚನ ಸುಧೆಯನೀವ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೀಗುರು ಮಾತೆ. ಇವಳು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವವರೆಲ್ಲರು ಈ ವಚನಸುಧೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ತೀರದು. ಇದು ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ವಚನಸುಧೆಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಆ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದ ಅಮೃತವನ್ನು ಕೊಡುವ ಶ್ರೀಗುರು ತಂದೆ. ಈತನು ಕೊಡುವುದು ಉದ್ಯಮಾಮೃತ. ಮಾತು ಕಲಿತಾದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಕೃತಿಯಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಾರದು. ಕೆಲಸ ಮಾಡದವನು ಬದುಕಲಾರನು. ಕಾರ್ಯ ಮಾಡದವನಿಗೆ ಅನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಅನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಜೀವನ ಅದೊಂದು ಮೃತ ಜೀವನ. ಅನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಪಿತನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ಎರಡನೆಯ ಶ್ರೀಗುರು. ಇದು ಈತನಿಂದಲೇ ಆಗುವ ಕಾರ್ಯ. ತಾಯಿ ವಚನ ಪೂರಕಳಾದರೆ ತಂದೆ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರೇರಕ. ಕಾರ್ಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತಾಯಿ ಸಹಿಸಬಹುದು ಸಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಂದೆ ಸಹಿಸಲಾರ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಾನೆ; ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಬಹುಮಂದಿ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನರಿದ್ದಾರೆ; ಸೋಮಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗ ನಿರುತ್ಸಾಹಗಳು ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲರು ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಬೇಕು. ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾತ್ರರಾದರೆ ಸಾಲದು. ಇದು ಶರೀರ ಮಾತ್ರ ಪೋಷಿಸಬಲ್ಲುದು., ಮಾನವನಿಗೆ ಶರೀರ ಪೋಷಣೆಯೆ ಚರಮ ಗುರಿಯಲ್ಲ.

ಅದರಾಚೆ ಬುದ್ಧಿಯೊಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅಭಿವರ್ಧಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶ್ರೀಗುರುಬೇಕು.

ಅವನೆ ಮೂರನೆಯವನಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕನು. ಈತನು ಮಾತೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಾತೆಯು ಬರೀ ಮಾತು ಕಲಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಅರಿವು ಬುದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಲುಕುವಷ್ಟು ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವುದೇ ಹೊರತು ಮಾತಿನ ಮರ್ಮ–ಮೂಲಗಳ ಅರಿವು ಸಾಕಷ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕ–ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಚಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಾಗದ ವಿನಹ ಮನುಷ್ಯನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಾರ; ನಾಗರಿಕನಾಗಲಾರ.

ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿವುದು ಬಾಹ್ಯವಾಣಿ. ಅಧ್ಯಾಪಕನಲ್ಲಿ ಕಲಿವುದು ಅಂತರ್ವಾಣಿ ಇದುವೆ ಕಾವ್ಯ. ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಛಂದೋಬದ್ಧವಾದ ಕವಿತೆಯಲ್ಲ; ಪದ್ಯವಲ್ಲ. ಗದ್ಯವೂ ಕಾವ್ಯ. ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ರಸವತ್ತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ತಾಯಿಯಿಂದ ಕಲಿತ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಈ ರಸವಂತಿಕೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕಾರಣ ರಸವಾಣಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಆಗ ಬುದ್ಧಿವಂತನನೆಸುತ್ತಾನೆ; ಜಾಣನೆಂದೆ ನಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಜವಮಿಲ್ಲದ ಅಶ್ವ, ಕುವರನಿಲ್ಲದ ಮನೆ, ಕವಿತ್ವವಿಲ್ಲದ ಜಾಣ್ಮೆ' ಇವು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲೆಂದು ಕವಿ ಷಡಕ್ಷರಿಯು ಹೇಳಿದಾನೆ. ತಾಳಿಕೆಯ ಮಾತಿದು. ಉಳಿದ ಪಶುಗಳಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳಡೆ ಅದು ಜಾತ್ಯಶ್ವವಲ್ಲ. ಅದರ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚುರುಕು ಬರಬೇಕು. ವೇಗ ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಆಗ ಕುದುರೆ ಕುದುರೆ ಯಾಗಬಲ್ಲುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕತ್ತೆಯಾಗಬಲ್ಲುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯು ಅಷ್ಟೆ. ಬರೀ ಮಾತುಬಂದರೆ ಸಾಲದು. ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಆ ಮಾತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಚುರುಕಾದರೆ ರಸಯುಕ್ತವಾದರೆ ಅದೇ ಕಾವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತು ಇಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಳು ಇಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಕುದರೆಯಂತೆ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಈತನನ್ನು 'ನರೋವಾ ವಾನರೋ ವಾ'ದು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆ ಉತ್ತರವಾಗಬಲ್ಲುದು. ಓದು ಬಾರದವನ ಬಾಳು ನಿಜಕ್ಕು ವಾನರ ಬಾಳೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೆಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾರೊಡನೆ ಮಾತಾಡಬೇಕೋ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾತು. ಒಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮುಖಾಂತರ ಮಾತಾಡುವುದು ಪರೋಕ್ಷ ಮಾತಿನ ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರು ಬರೆಹ ಮೂಲಕ ಮಾತಾಡುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನು ಅದೆಂದೊ ಆಗಿ ಹೋಗಿದಾನೆ. ಅವನು ಇಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಲ್ಲ. ಆದರೇನು ? ಅವನ ಅಂತರ್ವಾಣಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಆತನು ತನ್ನ ಆ ಅಂತರ್ವಾಣಿಯನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದಾನೆ. ಕಾವ್ಯವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕುಮಾರನ

ಕತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ದುಷ್ಯಂತ ಶಕುಂತಲೆಯರ ಬಾಳಬಗೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅವನು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದ್ದು ನಡೆವ ಮಾತು. ಇಷ್ಟು ದೂರದ ಮಾತು ಬೇಡ. ಇದೀಗ ಈ ಪರೋಕ್ಷ ಮಾತಿನ ವ್ಯವಹಾರ ಹೆಚ್ಚಿಹೋಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ. ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳು ಎಷ್ಟೋ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರು ನಾವು ಮಾತಾಡುತ್ತೇವೆ. ಎಷ್ಟೋ ದೂರದ ರಾಜಕೀಯ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿದು ಮಾತಾಡುತ್ತೇವೆ. ಪತ್ರಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮಾತುಗಳು ರಸವತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ ಅವು ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಬಲ್ಲವು. ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಬಲ್ಲುದು. ಆಗಿವೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಜವಹರಲಾಲರ ಅನೇಕ ಪತ್ರಗಳು ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ ?

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರೋಕ್ಷ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಲಿವುದು ಅವಶ್ಯಕ, ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇದರಿಂದ ಮಾನವನ ಮಟ್ಟ ಮೇಲಕ್ಕೇರುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನ ಪೂರ್ಣತೆ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಕೊಡುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕಲಿತಾಗಬೇಕು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧೆಯ ಪಾನವನ್ನು ಅನೇಕರು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕರು ಕಲಿತು ನಾಗರಿಕರಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ ಭೌತಿಕ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸುಧೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದರು ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಇದರಾಚೆ ಇನ್ನೊಂದಿದೆ. ಅದೇ ಆತ್ಮ ಅದರಿಂದಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಸಂಪತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಸಂಪತ್ತು ವಾಕ್ ಸಂಪತ್ತು ಬರಬಲ್ಲವು; ಸಾರ್ಥಕವಾಗಬಲ್ಲವು. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕು ಕಾರಣವಾದ ಆ ಆತ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಮಾನವನಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮಾತು ಮೈ ಬುದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಮನುಷ್ಯ ಕಡೆಯದಾಗಿ ಆತ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಆಗ ಮಾನವನು ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಬಲ್ಲನು; ಮಹೋದಯನಾಗಬಲ್ಲನು.

ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶ್ರೀಗುರುವಾದ ಆಚಾರ್ಯನು. ಮಾತು ಮೈಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಹಿರಂಗದ್ದು. ಬುದ್ಧಿ ಆತ್ಮಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರ ಅಂತರಂಗದ್ದು. ಬಹಿರಂಗ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು. ಅಂತರಂಗ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಅಧ್ಯಾಪಕ ಆಚಾರ್ಯರು. ಇವರಿಬ್ಬರು ಅಂತರಂಗದ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಅಧ್ಯಾಪಕನು ತಾಯಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ ಆಚಾರ್ಯನು ತಂದೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೃತಿಯಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಕೊರತೆಯದೋ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮಾನುಭವವಿಲ್ಲದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಜನನಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಜನಕನು ಪೂರೈಸಿ ಕಳೆಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಅಧ್ಯಾಪಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನು ಪೂರೈಸಿ ಕಳೆಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರಿತುದನ್ನು ಆಚರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಚರಿಸಿ ಅನುಭವಿಸು ಎಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ನಡೆವುದೆ ಮಾನವನ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿ. ಉನ್ನತ ಗತಿ. ಇದೇ ಚರಮಗುರಿ; ಪರಮಸಿರಿ.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯನ ಆರ್ಯತ್ವ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದುದು; ಶ್ರೀಗುರುತ್ವ ಹಿಂದಿನ ಮೂವರಿಗಿಂತಲು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು.

ಈ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಬೋಧೆಗೆ ಬಹುಮಂದಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಸುಧೆಗೆ ಬಾಯಿಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮಹಾತ್ಮರಾಗಿ ಆದರ್ಶಜೀವಿಗಳಾಗಿ ಅಖಂಡ ಜೀವಿಗಳಾಗಿ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗದ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೀವಿಯಾಗಿ ಜನನ ಮರಣದ ಜಂಜಡಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಹೋಗುವವರೆ ಬಹಳ.

ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಅಪರೂಪ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಪರಿತೃಪ್ತತೆ ಇವೆಯೆಂದು ತಿಳಿದವರು ತೀರ ಅಪರೂಪ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಮತ್ತೂ ಅಪರೂಪ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮಸುಧೆಯನ್ನು ಸುರಿದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಮಾದರ್ಶ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರೊಬ್ಬರು. ಇದು ಇನ್ನುಳಿದವರಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಲ್ಲವೆ ?

ಮಾತಾಡುವಿಕೆ, ಮಾಡುವಿಕೆ, ಅರಿಯುವಿಕೆ, ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದಂತಹ ಶ್ರೀಗುರು ವಚನಸುಧೆಗಿಂತ ಬೇರೆ ಸುಧೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ನೀತಿಬೋಧೆಗಿಂತ ಬೇರೆ ನೀತಿಬೋಧೆಯಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಮಾರ ಯೋಗಿಗಳವರು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆತ್ಮಾನುಭವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆ ಪರಮನೀತಿ ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯನು ಬೋಧಿಸುವ ನೀತಿಗಳಾವು, ಸನ್ನಡತೆಗಳಾವು ಎಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನು ಅರಿತಾಗಬೇಕು.

೨. ರಾಗದಿಂ ಬೇರಿನ್ನು ಭವಬೀಜಮುಂಟೆ ?

ರಾಗ ವಿರಾಗಗಳು ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲಿನಂಥವು. ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಹಗಲು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮಾನವ ಜೀವನ ಅದೊಂದು ಶೂನ್ಯ. ಅದೇ ಒಂದು ಬಂಧನ. ಮಾನವನು ಮಹಾನುಭಾವನಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾಗದ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದಾಗಬೇಕು. ವಿರಾಗ ರವಿ ಮೂಡಿಯಾಗಬೇಕು.

ಮಾನವನು ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಬದುಕುವಾಗ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಾರ್ಥವು ರಾಗದ (ಅತ್ಯಾಶೆಯ) ಬೀಜ. ರಾಗವು ಭವದ (ಬಳಲಿಕೆಯ) ಬೀಜ.

ಇಲ್ಲಿ ಭವವೆಂದರೆ ಬಳಲಿಕೆ. ಅದು ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳದ್ದಾದರು ಆಗಬಹುದು. ಅದು ಬೇಕು ಇದು ಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸಿ ಶ್ರಮಿಸುವದಾದರು ಆಗಬಹುದು. ಮನದ ಆಶೆಗೆ ಪಾರವಿಲ್ಲ. ಪಾರವಿಲ್ಲದ ಆ ಆಶೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದೆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ. ಪಾಮರತ್ವ. ಆತನ ಚಿತ್ತ ಆತನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿರದು. ಕರ್ತವ್ಯಾಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿಯದು, ಬಯಸಿದ್ದು ಯಾವುದೆ ಇರಲಿ–ಅದು ಹೇಗೆ ಬರಲಿ ಅದನ್ನು

ಸಂಪಾದಿಸುವುದೇ ಅದರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನು ಪಶುವೃತ್ತಿಗಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಾನೆ; ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಆಗಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಆಗಲಿ ಮಾನವನು ಅತಿಆಶೆಗೆ ಒಳಗಾದರೆ ಆ ರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ಲವ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ. ಇಂದಿನ ಕಳ್ಳಸಂತೆಯ ವಿಪ್ಲವದ ಕತೆ ಎಲ್ಲಿಗೇರಿದೆ ? ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿಸಿದೆ ? ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗು ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಹೀಗೆಯೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿಯು ರಾಗದಿಂದ ರಸವಿಲ್ಲ. ರಾಗವು ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯು ವಿರಸ. ಅದನ್ನೆ ರಸವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭ್ರಮಿಸಿ ಜೀವನು ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ; ಮುಂಗಾಣದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹತ್ತದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯು ಮಾನವ ಹಂತದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ರಾಗದಿಂದಲ್ಲ. ವಿರಾಗದಿಂದ. ವಿರಾಗವೆಂದರೆ ಇದು :

ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ ಇರುವುದೆ ವಿರಾಗದ ಪೂರ್ಣತೆಯಲ್ಲ, ಅದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾತ್ರ. ಆತನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ರಾಗಿಯೆ ! ಅದೇ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧನವಾದಾಗ ವಿರಾಗ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಬಲ್ಲುದು. ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ವಿರಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿ ಲೋಕಸೇವೆಗಾಗಿ ರಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಅದು ವಿರಾಗವೆ ! ಅಂತಹ ವಿರಾಗ ಇದೀಗ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ವ್ಯಕ್ತಿಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಈ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವಾದ ವಿರಾಗಕ್ಕೆ ಬಾರನು. ಬಾರದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಮಹಾನುಭಾವನಾಗಲಾರನು. ಆಗದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಭವಬಂಧನ ತಪ್ಪದು. ಭವಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಬಳಲಬೇಕು; ಬಳಲುತ್ತಾನೆ.

ರಾಗಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು ಅಶಾಂತಿ; ಅಸಂತೋಷ. ಸಂಪಾದಿಸದಿದ್ದರಂತು ಅವನ ಪಾಡು ಪಾಡೇ. ಅದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದು. ವಿರಾಗಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು ಸಂತೋಷ, ಸಂತೃಪ್ತಿ, ಸಂಪಾದಿಸದಿದ್ದರು ಸಂತೋಷ, ಸಂತೃಪ್ತಿ, ರಾಗಿಯು ಮೈಸಿರಿ–ಮನೆಸಿರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಾನೆ; ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ವಿರಾಗಿಯು ಭಾವದ ಸಿರಿ ಭುವನದ ಸಿರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ರಾಗಿಗೆ ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಒಮ್ಮೆ ಸುಖ ಒಮ್ಮೆ ದುಃಖ, ಒಮ್ಮೆ ಶಾಂತಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಶಾಂತಿ, ಒಮ್ಮೆ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಕ್ರಿಯೆ, ಒಮ್ಮೆ ದಯೆ ಮಗದೊಮ್ಮೆ ಅದಯೆ ಹೀಗೆ ಅಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ವಿರಾಗಿಗೆ ಅವು ಯಾವಾಗಲು ಒಟ್ಟಾಗಿಯೆ ಇದ್ದು ಶಾಂತತೆ ಸತ್ಕಾರ್ಯ ದಕ್ಷತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಗಿಯು ರಹಸ್ಯಕ್ಕಿಂತ ರಂಜನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಾಲುತ್ತಾನೆ. ಅವಶ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅನವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಆಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿರಾಗಿಯು ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಗವು ತನ್ನನ್ನೆ ಬಂಧನದಿಂದ ದಾಟಿಸದು. ವಿರಾಗವು ಭುವನವನ್ನೆ ಬಂಧ ಬಳಲಿಕೆಗಳಿಂದ ದಾಟಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು

ರಾಗದ ಗುಣ. ಇದು ವಿರಾಗದ ಗುಣ. ಅದು ಭವಬಂಧನಕ್ಕೆ ಬೀಜ; ಇದು ಭವ ವಿಮುಕ್ತಿಗೆ ಬೀಜ; ಭವ್ಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಬೀಜ.

ಇಂತಹ ವಿರಾಗವು ವಿವಾಹವಾಗದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗು ಅವಶ್ಯಕವಾದುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದುದು. ಅಂದಿಗೆ ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯ ಸವಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯೇ ಜೀವನ. ವಿದೇಹ ಮುಕ್ತಿಯೆ ಮರಣ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗುವುದೆ ಲೇಸು. ಭವಬೀಜವಾದ ರಾಗವ ಬಿಡುವುದೇ ಲೇಸು.

ಇವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸದೆ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಕೈಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತಿರೆಯಲ್ಲಿ ನರಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಹಿರಿದಿಲ್ಲ. ಕರಣ ವಿಜಯದಿಂದ ಕಲಿತನವಿಲ್ಲ. ಯಾಚನೆಗಿಂತ ನೀಚತನವಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮದರಿವಿಗಿಂತ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಲ್ಲ. ಕೃಪಣತೆಯೆ ಕುಗುಣ. ಅಪವಾದವೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯ. ಸತ್ಯವೇ ಶುದ್ಧ ತಪ. ಸ್ವಾಭಿಮಾನವೆ ಸಂಪದ. ಕಾಯಬಿಟ್ಟು ಮಾಯದಾಟವಿಲ್ಲ. ಕಾಮಬಿಟ್ಟು ಚುಚ್ಚುಕತ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ವಿನಯಬಿಟ್ಟು ಉಪಚಾರವಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನಿವಿಷಯವಿಲ್ಲ. ಶಮೆಯೆ ಮುಕ್ತಿಸಾಧನ, ವಿಮಲಮಾನಸವೆ ಶುಭತೀರ್ಥ. ಕ್ರಮತಪ್ಪಿ ನಡೆವುದೆ ಕಡುಕಷ್ಟ. ಮಮಕಾರವೆ ಮಿಕ್ಕಿನಬಂಧ. ದಯೆಯಿರಲು ಧರ್ಮ ಬೇಡ, ವಿರತಿಯಿರಲು ಸಂಪದ ಸುಖಬೇಡ. ಅಚ್ಚಭಕುತಿಯಿರಲು ಸಚ್ಚರಿತವೇಕೆ ? ತಾನಿರಲು ತಿರೆಯ ದೇವರೇಕೆ ?

ಸಮತೆ ಸಹಜತೆ ಸ್ನೇಹ ಸೇವೆ ಸತ್ಸಂಗ ನಿಸ್ಸಂಗ ಆದರಣೆ ಲೌಕಿಕ ಪರಮಾರ್ಥ ಜಾಣ್ಮೆ ನೇಮ ನಿಷ್ಠೆ ಪೂಜೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ವಿನಯ ವಿವೇಕ ವಿರತಿ ವಿದ್ಯೆ ಶಮೆ ದಮೆ ಸತ್ಯ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಧೈರ್ಯ ಸ್ಥೈರ್ಯ ದಾನಧರ್ಮ ಇವೆಲ್ಲ ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ನೀತಿಗಳು.

ಪರವಧುವಿನಕೂಟ ಪರವಿತ್ತಾಪಹರಣ ಅಭಕ್ಷಸೇವನೆ ಹಿಂಸೆ ಇವು ತನುವಿನಿಂ ದಾಗುವ ಅನೀತಿಗಳು; ಪಾಮರ ಜನ್ಮ ಕಾರಣಗಳು ಇವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

ಅಸತ್ಯ ಅನುಚಿತ ನಿಷ್ಠುರತೆ ಪೈಶುನ್ಯ ಇವು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಅನೀತಿಗಳು. ಪಶು ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗಜನ್ಮ ಸಾಧನಗಳು. ಇವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

ಅಕಾರ್ಯಯೋಚನೆ ಅನಿಷ್ಟ ಚಿಂತನೆ ಅನ್ಯಧನದಾಶೆ ಅನ್ಯಸತಿಕಾಂಕ್ಷೆ ಇವು ಮಾನಸಿಕ ಅನೀತಿಗಳು. ಪಾಪಜನನ ಮೂಲಗಳು. ಇವನ್ನು ಪರಿವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಮದ ಮಾನ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮೋಸ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಮಂದಭಾವ ಕದನ ಕರ್ಕಶ ಕಪಟ ಕೋಪ ಸಿದ್ಧಿವಾದ ವಶ್ಯವರ್ನ ಅವಿವೇಕ ಅಲಸಿಕೆ ಹಿಂಸೆ ನಿಂದೆತವಕ ಶೋಕ ಕರಣವೃತ್ತಿ ಮಾಯಾವಿಲಾಸ ಹವಣಿಸದಾಸೆ ಕುಮತಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗತಿ ವಿರತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅತಿಮಮತೆ ಚಿಂತೆ ದುರಾತ್ಮರ ಸಮರತಿ ಇವೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕ ಅನೀತಿಗಳು.

ಇವೆಲ್ಲ ನಿಜಗುಣರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ನೀತಿ ಅನೀತಿಗಳಾದರು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ತಪ್ಪದೆ ತಂದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ವೈಶಾಲ್ಯದಿಂದ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಪದೇಶ ಕೇಳಿದವರು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವರೊ ಇಲ್ಲೊ ಎಂಬುದನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಅಪ್ರಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅದು ಅಪ್ರಮೇಯ ವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸದ್ಬೋಧೆಯಿಂದ ನೀತಿಜ್ಯೋತಿಯು ಬೆಳಗಿತು. ರೀತಿ ಪ್ರೀತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನೀತಿ ರೀತಿಗಳ ಮಹೋನ್ನತಿಗೆ ಮೂಲಕಾರ ಣರಾದರು.

'ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ವೈರವಿಲ್ಲದೆ ಕೂರ್ಪುದೆ ಚಂದಮಮ'

ಕಾಲೋಚಿತವ ಬಲ್ಲ; ಕ್ರಮವ ತಪ್ಪುವನಲ್ಲ

ರವಿಬಳ್ಳಮಪ್ಪಿನಂ ಮಾ-
ನವರಾಯುವನಳೆದು ನಿಚ್ಚಲುಂ ಜವನುಣ್ಬಂ ।
ಅವನಿಯೊಳಿರ್ಪನ್ನೆವರಂ
ವಿವೇಕದಿಂ ಧರ್ಮಮೆಸಗಿ ಕಳೆವುದು ದಿನಮಂ ॥

-ನೀತಿಮಂಜರಿ

ಹೊತ್ತಿನ ಮಹತ್ತನ್ನು ಅರಿತವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. 'ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲವನು ಕಳೆದು ಸಾವುದುಚಿತವೆ ಮನಜ' ಎಂಬ ನಿಜಗುಣರ ಹಿತನುಡಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಹೊತ್ತು ಮರಳಿ ಬಾರದು; ಕಳೆದ ಕಾಲ ಕೋಟಿ ಕೊಟ್ಟರು ಮರಳಿಬಾರದು. ವ್ಯರ್ಥ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವವನ ಜೀವನ ನಿರರ್ಥಕವಾದುದು. ಎಂದು ಪರರಿಗು ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾಲವೆಂಬ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವೆವು. ಅದು ಯಾವಾಗ ಹರಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆಯೊ ಬಲ್ಲವರಾರು ? ಕಾಲದ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನರಿದು ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು. ಕಾಲವನ್ನು ಕನಕದಂತೆ ಬಳಸಬೇಕು ಭಾವಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾಲವೆಂಬುದು ಒಂದು ಪ್ರವಾಹ. ಅದನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನೆ ಜಾಣ. ಆತನು ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಹುಲುಸುಬೆಳೆಯ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ. ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರಿ ಕೀರ್ತಿಕಾಯಕದಿಂದ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ. ತಿಳಿಯದವನು ಕಾಲಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹರಿಯಬಿಡುವನು. ಅದರ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾವಿನ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವನು ಎಂದು ಉದ್ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಕಾಲವನ್ನು ಕೆಟ್ಟುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆಯದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಯಾವಾವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಮಾಡಿದರೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಲು 'ಡೈರಿ' ಬರೆಯಲು ಸಾಧಕರಿಗೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲಕಳೆವ ಸೋಮಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆಯುಷ್ಯವೆ ನಮಗೆ ನಿಜವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತು. ಆಯುಷ್ಯವಿಲ್ಲದ ಅರ್ಥ ಅದೆಷ್ಟಿದ್ದರೇನು ? 'ಅರ್ಥರೇಖೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನು ಆಯುಷ್ಯರೇಖೆಯಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕರ'

ಎಂಬ ಅಣ್ಣ ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನವನ್ನು ನೆನೆಯಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಹಣಕ್ಕಿಂತಲು ಆಯುಷ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು; ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕ್ರಮದಿಂದ ನಡೆವುದರಲ್ಲಿಯೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇಮ. ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳಿದ್ದರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಳೊದಗಿದರು ತಮ್ಮ ಕ್ರಮದಿಂದ ತಾವು ಎಷ್ಟೂ ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಕ್ರಮತಪ್ಪಿನಡೆವುದರಿಂ ಕಷ್ಟಮುಂಟೆ ? '

□□

ಸಂಗೀತ-ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿಯು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಸಂಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು; ಸ್ವಾಮಿತ್ವವಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ ಕಳಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತಿ ಸಣ್ಣದಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹಾನಗಲ್ಲ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದೇ ತಾಲೂಕಿನ ಕಾಡಸೆಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಮಠದ ಒಬ್ಬ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ತಂದೆ ತೀರ ಬಡವನಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಲುಹಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಸಾಕಾಗಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಆ ಎರಡು ಹುಡುಗರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಸಂಗೀತಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದರು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಿದ್ದರು ಕಂಠವಿತ್ತು; ಕಲರವವಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಉತ್ಕಂಠಿತರಾಗಿ ಉದಾರ ಸಹಾಯ ನೀಡಿ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಗೀತ ಕಲಾಭಿಜ್ಞರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಹುಡುಗನು ತೀರಿಹೋದನು. ಉಳಿದ ಚಿಕ್ಕವರೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಗವಾಯಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದರು. ಕನ್ನಡ ಸಂಗೀತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಒಂದು ಪ್ರತಿಭೆ; ಅವರದೇ ಒಂದು ಶೋಭೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿ ಗಳಿಸಿದರು; ಕಲಾವಂತರೆನಿಸಿದರು. ಸಂಗೀತ ಕಲೆ ಸೋಜ್ವಲವಾಗಿ ಹರಡಲು ಅನುವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ ಕೃಪೆಯೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಬಾರದಿದ್ದರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಹಾಡುವ ಆಸೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರು ಹಾಡಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದಾರೆ; ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರದು ಸಂಗೀತ ಮಿಶ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಭಕ್ತಿ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸಂಗೀತ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಖುಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಂಗೀತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರು; ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಪಕರು.

ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರು ಬಾಹ್ಯಸಂಗೀತ ಗಾಯಕರಾಗದಿದ್ದರು ಆತ್ಮಗಾನದಲ್ಲಿ ಅವಿರತ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು; ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೊಂದು ವೀಣೆಯಿತ್ತು. ಒಂದು ರಾಗವಿತ್ತು; ಅದನ್ನು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಸುಮಧುರವಾಗಿ ಬಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಬಾಹ್ಯವನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

''ಯೋಗಿ ನಿಜಾನಂದದೊಳು ನುಡಿಸುವ ವೀಣೆ ।
ರಾಗರಸದ ತರಂಗಿಣಿ ನೋಡು ರಮಣಿ ॥ ಪ ॥

ತನುವೆಂಬ ಹೊಳಹಿಗೆರಡು ದಿಟ್ಟಿಯೆಂಬ ಕಾಯ
ನನುವರಿದಲುಗದಂತಿರೆ ಕೀಲಿಸಿ ।
ಸನುಮತವಾದ ಷೋಡಶಾಧಾರವೆಂಬ ರಮ್ಯ
ಮೆನಿಸುವ ಮೆಟ್ಟುಗಳ ನೆಲೆಯ ನಾರೈದು ನೋಡಿ ॥ ೧ ॥

ತಿಳಿದೇಳು ಮುಖ್ಯನಾಡಿಯೆಂಬ ತಂತಿಗಳನು ನಿ
ರ್ಮಲ ಮತಿ ಮನವಸುವಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ ।
ಕುಲವೆಂಬ ತಿರುಪುಗಂಬದೊಳು ಬಂಧಿಸಿ ಮೂಲ
ದೊಳಗಣ ತಾರೆಯೆಂಬ ಕಲೆಯ ಶೃತಿಯನೆತ್ತಿ ॥ ೨ ॥

ವರಶಂಕರಾಭರಣವನ್ನು ಮೇಳೈಸಿ ಯೋಗ
ಕರಣವೆಂಬಂಗುಲಿಯನಿಟ್ಟು ಬಾಜಿಸಿ ।
ವರನಾದವೆಂಬ ಗೀತವನು ಗುರುಶಂಭುಲಿಂಗ
ವರಿದೆಂದು ಮೆಚ್ಚಿ ಮುಕ್ತಿಪದವೀಯೆ ಕೇಳಿಸುವ ॥ ೩ ॥

ಅವರು ತಮ್ಮ ಆ ಆತ್ಮಗಾನಕ್ಕೆ ಈ ವೀಣೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಎಡಬಿಡದೆ ನುಡಿಸಿದರು, ನುಡಿದರು. ಆ ರಾಗರಸ– ಆ ಸಮರಸಗಳಲ್ಲಿ ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಹ್ಯಸಂಗೀತಕ್ಕಿಂತಲು ಭಾವಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರವೀಣರಾಗಿದ್ದರು; ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತವಾಗಿದ್ದರು

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಿಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೋಷಣೆ ಅನನ್ಯಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಜರುಗಿತು. ಪರಿಶೋಧನೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಫಲಿಸಿತು.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದೊಂದು ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿ. ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೃಕ್ಷದ ತಾಯಿಬೇರು. ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸುಂದರಭವನದ ಅಸ್ತಿವಾರ.

ಆಂಗ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯನೋದಿ ಅಧಿಕಾರಾರೂಢನಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆತ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕನ ಸ್ಥಿತಿ ಸಾಹಿತಿಯದಾಗಿತ್ತು. ಅಧಿಕಾರ ಇರುವವರೆವಿಗು ಅಂದಚಂದದ ಬಾಡಿಗೆಯ ಮನೆಗಳ ವಾಸಸೌಖ್ಯ ದೊರೆಯಬಹುದು. ಅದೇ ನಿವೃತ್ತನಾದ ಮರುದಿನ ಮರಳಿ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯತ್ತ ಹೊರಳಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇದು ಹಾಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಗತಿ ? ದುರ್ಗತಿ.

ಸಾಹಿತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇಂತಹದಾಗಿತ್ತು. ಆತ ತನ್ನ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಪೋಷಿಸದೆ ಪರಕೀಯ ಎರವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಸೌಧದಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಪರರ ಸೊತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಳುವುದು ಅದೆಷ್ಟು ದಿನ ? ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ ಶೇಖರವಾಗುವ ಬಗೆಯಂತು ? ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಸಾಲತಂದ ಮೂಲ ಹಣದಿಂದ ಅದೆಷ್ಟನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬಲ್ಲ? ಅದೆಷ್ಟು ಸುಖ ಪಡಬಲ್ಲ?

ಹೊಸ ನುಡಿಯ ಹೆಮ್ಮರದ ಬೇರುಗಳು ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ದವು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಹುಳಹಿಡಿದಿದ್ದವು. ಮರ ಮುಗುಳೊಡೆವುದು ಒಂದೆಡೆಗಿರಲಿ ಬಾಡ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಆ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ಬೇರಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹುಳಗಳನ್ನು ಬೆದಕಿ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗಿಡ ಚಿಗುರತೊಡಗಿತು. ತನ್ನದೇ ಆದ ಕುಸುಮಗಳು ಅರಳಿದವು. ಫಲಭರಿತವಾಯಿತು. ರಸಭರಿತವಾಯಿತು.

ವಚನ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇದೀಗ ಬೆಳೆದ ಕನ್ನಡ ರಸವತ್ತಾದ ರಹಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಂತದ ಮನೆಯಿಲ್ಲಂದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೊ ಸುತ್ತಿ ತಾಳೆಗರಿಗಳನ್ನು ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಹುಳಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಅಳಿವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿದರು; ಬೆಳೆಸಿದರು. ನಾಡುನುಡಿಗಳಿಗೆ ಭಾಗ್ಯತಂದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸ್ವಂತ ರಚಿಸಿದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗಿಂತಲು ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಸೇವೆಯು ಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು, ಆದರಣೀಯವಾದುದು.

□□

ವಿರತಿ, ವಿರತ

"ಮೋಹಕ್ಕಿಂತ ಸುಡುವ ಬೆಂಕಿಯಿಲ್ಲ. ದ್ವೇಷಕ್ಕಿಂತ
ಚುಚ್ಚುವ ಅಲಗಿಲ್ಲ. ಭ್ರಾಂತಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಪಾಶವಿಲ್ಲ.
ದುರಾಶೆಗಿಂತ ಬೇರೆ ಶತ್ರುವಿಲ್ಲ."

- ಬುದದೇವ.

ಕುಮಾರ ಯೋಗಿಗಳವರ ಅಂತಃಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮನಬುದ್ಧಿಗಳ ಶುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಚಿತ್ತದ ಸಂವಿತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡೋಣ ! ಅದು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ವಿರತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೆ !

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿರತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗಡುಸಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ; ಪೆಡುಸಾಗಿ ಕುಂತಿದೆ. ವಿರತಿಯು ನಿವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಿಳಿದಿದೆ. ನಿರಂಜನ ನಿರೂಪದಿಂದ ರಂಜನರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿದೆ.

ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ವಿರತಿಯು ಸಂಸ್ಕಾರ ಜನ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಸಂಸ್ಫುರಣ ಜನ್ಯವಾದುದು. ಆಗ ಅದು ಪರಿಪೂರ್ಣ; ಪರಮಾರ್ಥ. ವಿರತಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ–ಸಂಸ್ಫುರಣ ಎರಡೂ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಒಂದು ಬಾಹ್ಯಮುಖ; ಇನ್ನೊಂದು ಅಂತರ್ಮುಖ. ಸಂಸ್ಫುರವಿಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಜಡ, ಜಂಜಡ; ನೀರಸ.

ವಿಚಾರ–ವಿವೇಕ ಹೀನವಾದುದು ವಿರತಿಯಲ್ಲ. ವಿರತಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕಣ್ಣು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ವಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯದು; ಪ್ರಾರಬ್ಧ ದುಃಖ ಬಿಡದು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧನವಾಗದು. ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣವೆಲ್ಲಿ ?

ಹೆಣ್ಣು ಒಂದರಲ್ಲಿ ರತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು ವಿರತಿಯ ಸಾಕಲ್ಯಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ವಿಷಯ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಮಣ್ಣು ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧ. ರೂಪು ರಸ ಗಂಧ ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶ ಎಂದು ಐದು ಬಗೆ. ಮೊದಲಿನ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ವಿರತಿ ? ಅದು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧ ಬಂಧಿತರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅದು ಮತ್ತೂ ವಿರತಿಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯು ವಿರತಿಭಾವ ಆವಿರ್ಭವಿಸಬೇಕು. ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿರಾಶಕತೆ ಕನಕದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಹರನಲ್ಲಿರುವ ದೃಷ್ಟಿಭಾವಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ಮಮತೆ ಪಂಚವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಬೇಕು.

ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗೆ ಕಾಷಾಯವೇಷ ಹೊದ್ದರೆ ವಿರತಿಯಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗಳ ಆಶೆಗೆ–ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೆ ಸಿಲುಕಿದೆ. ವಿರತನು ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ವಿರತಿಯ ವಿಶೇಷವೇನು ? ವಿಶೇಷ ರತಿಯೆ ವಿಶೇಷವೇನು ? ಹಾಗಾದರೆ ಶಾಂತಿಗೆ ಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲಿ ?

> ''ವಿಹಾಯ ಕಾಮಾನ್ಯಃ ಸರ್ವಾನ್ಪುಮಾಂಶ್ಚರತಿ ನಿಸ್ಪೃಹಃ ।
> ನಿರ್ಮಮೋ ನಿರಹಂಕಾರಃ ಸ ಶಾಂತಿಮಧಿಗಚ್ಛತಿ ॥''

ಇದನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿಯಬೇಕು. ಶಾಂತಿ ನಿಲಯವಾದ ನಿಸ್ಪೃಹ ನಿರ್ಮಮ ನಿರಹಂಕಾರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ವಿರತಿಯಾಗಲಾರದು. ನಿರಾಶೆ ನಿರಹಂಕಾರಗಳು, ಆದರ್ಶಜೀವನದ ವಿರತಿ ಜೀವನದ ಅಡಿಗಲ್ಲುಗಳು.

ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದರು ಒಂದು ಅರ್ಹತೆ ಬೇಕು. ಅರ್ಹತೆಯಿಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಏನೂ ಫಲಿತಾಂಶವಿಲ್ಲ; ತಥ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಯು ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದ ಮೇಲೆ ಆ ಅಧಿಕಾರದ ಆಶೆಯೇಕೆ ? ಆ ಮೋಸವೇಕೆ ?

ವಿರತಿಗು ಒಂದು ಗುರಿಯಿರಬೇಕು; ಇದೆ. ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಮಾತ್ರವೆ ವಿರತಿಯ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಸ್ವಾರ್ಥಸುಖಗಳ ತ್ಯಾಗದೊಡನೆ ಪರಹಿತ ಪರಾಯಣರಾಗುವುದೆ ಚರಮ ಗುರಿ, ಪರಮ ಆದರ್ಶ. ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಿಸಲು ವಿರತಿಮುಖನಾಗಬೇಕು. ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ–ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಂಗಳವನ್ನೆಲ್ಲ ಜೀವಲೋಕಕ್ಕೆ ಧಾರೆಯೆ ರೆಯಬೇಕು. ಯಾರಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದ್ದರು ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿದ್ದರು ಅದೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿ; ಯಾರಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ–ಅಸೂಯೆಗಳಿದ್ದರು ಅವೆಲ್ಲ ಅಳಿದುಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಬೇಕು; ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಆಗ ವಿರತಿ ಸುಗತಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ; ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಾಗರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರ ವಿರತಿಯು ಮೊದಲು ಸಂಸ್ಫುರಣ ಜನ್ಯವಾಯಿತು. ಮಠಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಶೆಬಿದ್ದು ಅವರು ವಿರತಿಯನ್ನು ತಾಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ವಿರತಿಗೆ ಆತ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಒಲವಿತ್ತು. ಬಹಿರಂಗ ಕಾರಣದ ಕಿಡಿಯೊಂದು ಅದರ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಭುಗಿಲೆಂದಿತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ ಗಾಳಿಗೆಂದು ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಹೊರಟಿದಾರೆ. ಜೊತೆಯವರೊಡನೆ ವೇದಾಂತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನವಯವ್ವನದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬಳು ನೀರಿಗೆಂದು ಬರೀಕೊಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೋಂಕಿಸುತ್ತ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವಳು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮನಸ್ಸು ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಕ್ಷಣವೆ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿದಿರಾ !

ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು; ಮಾಯದ ಮದವನ್ನು. ವೇದಾಂತದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಳಿಹಿಂಡಿ ದಂತಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮವ ಬಿಡಿಸಿ ಭೌತಿಕ ಭೂತವ ಹಿಡಿಸಿತು. ಇದೇ ಅಲ್ಲವೆ ಅಧ್ಯಾಸಕಾರಣ. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಸತ್ಯವ ಮರೆಯಿಸಿ ಮಿಥ್ಯದತ್ತ ಹೊರಳಿಸಿತು ಮಾಯೆ. ಇನ್ನು ಯಾವಾಗಲು ಇದರ ಸಂಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಗತಿಯೇನು ? ಅವಳು ಹೊತ್ತೊಯ್ದ ಕೊಡ ಬರಿದಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ನಾವು ಹೊತ್ತ ಈ ಘಟ ಬರಿದಾಗಿಯೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಜಲ ತುಂಬುವುದೆಲ್ಲಿ ? ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಕ್ಕು ತುಂಬಿದರೆ ಒಡಕು ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಜಲವ ತುಂಬಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯು ಲಗ್ನವಾಗಲಾರೆನು. ಸಂಸಾರಮಗ್ನನಾಗಲಾರೆನು ಎಂದು ಆಗಳೆ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೃಢಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಯೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಬುದ್ಧದೇವನ ವಿರತಿಗೆ ಮೂರು ದೃಶ್ಯಗಳು ಕಾರಣವಾದರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಿರತಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ದೃಶ್ಯ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಹೃದಯ ಅಷ್ಟು ಹದವಾಗಿತ್ತು; ಹಣ್ಣಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಆತ್ಮಸ್ಫುರಣ ಅವರ ವಿರತಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ವಿರತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮತಿವಂತರಾ ಗಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ' ಪ್ರಕರಣವೆ ನಿದರ್ಶನ. ಅವರು ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ವಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯು ಆಶೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಆಶಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯು ನಿರಾಶೆಯಿತ್ತು. ನಿರ್ಮೋಹವಿತ್ತು. ಮಮತೆ ಚಿಂತೆ ವಾಂಛೆ ಇಚ್ಛೆ ಕಾಮ ಪ್ರೇಮ ಯಾವುದು ಅವರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಹರಚಿತ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

ಒಂದು ಸಲ ಇನ್ನೊಂದು ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣವಾಗಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಶ್ರೀಗಳವರಿದ್ದರು. ತುಸು ದಾರಿ ಮುನ್ನಡೆದರು. ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಂಗುರ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಅವರು ಆಗಳೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಗಿ ಕೈ ನೀಡಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಬೇಡಿ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಯಾರದೋ ಸೊತ್ತಿಗೆ ಆಶೆಯೇಕೆ ? ಕಾಯ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಪರರ ಸೊತ್ತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಕಳ್ಳತನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು ಮರಳಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತಾಗಿ ಅವನ ಒಡವೆಯ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದುವರಿದು ಹೋಗುವರು. ಇದು ಅಲ್ಲವೆ ನಿಜವಾದ ನಿರಾಶೆ. 'ಒದಗಿ ಬಂದರೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂಬ ಚಾಗಿಯಾರೊ ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳೆ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಾಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅರ್ಹತೆಯಿತ್ತು; ಆದರ್ಶತೆಯಿತ್ತು. ಅವರು ಮೊದಲೆ ಆತ್ಮಸಂಸ್ಫುರಣದಿಂದ ತಾವೆ ವಿರಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

ಅವರು ಮಠಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಯ್ನೀರು ಬಿಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದವರಲ್ಲ. ಮಠವನ್ನು ಆಶಿಸಿ ಮಠವನ್ನು ಪಡೆದವರಲ್ಲ. ಘಟಪೋಷಣೆಗೆಂದು ಮಠಕ್ಕೆ ತಗಲು ಬಿದ್ದವರಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೆ ತಮ್ಮ ಅರ್ಹತೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಠವನ್ನು ಸಹ ಅವರು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಠದಿಂದ ಅವರು ಬದುಕಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಮಠ ಬದುಕಿತು; ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ಇದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅರ್ಹತೆ, ಆದರ್ಶತೆ !

ಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯೋಪರತಿಗಳೆಂಬಿವನೆ ಸಂ
ಧಾನಿಸುತ್ತಿರೆ ಭೋಗ ಮೋಕ್ಷವಾಂಛಿತರು ॥ ಪ ॥

ಇವರೊಳರುವಿಲ್ಲದುಳಿದೆರಡು ಕೂಡಿರೆ ಮುಕ್ತಿ
ಸವನಿಸದುತ್ತರಲೋಕ ಗತಿಯಹುದು
ಪವಣದರಿಮಿರ್ದು ಮಿಕ್ಕೆರಡಿಲ್ಲದಿರೆ ಮೋಕ್ಷ
ಸವನಿಪುದಾರಬ ದುಃಖವದು ಬಿಡದು ॥ ೪ ॥

ವಿರತಿಗೆಲ್ಲವನು ತೃಣವೆಂಬುದುಪರತಿಗೆ
ಪರವಶನಂತಿಹುದಮಳ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ
ಗುರುಶಂಭುಲಿಂಗವೆ ತಾನೆಂಬ ದೃಢಬುದಿ
ಶರೀರದಭಿಮಾನ ದಂದದೊಳಿಹುದವಧಿ ॥ ೫ ॥

ಈ ನಿಜಗುಣರ ನುಡಿಯೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ನಡೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಉಕ್ತಿಯೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಗುಣಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಅಖಂಡವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತಿದ್ದವು; ಕಳೆಗೊಳಿಸಿದ್ದವು.

ನೈಜವಾದ ಸಾಜವಾದ ವಿರತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನಿಜವಾಗಿಯು ವಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವಿರತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದರು; ಬೆಳೆಸಿದರು. ವಿಶಿಷ್ಟ ಆದರ್ಶಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವಿರತಿಯನ್ನು ಮುಡಿಪಿಟ್ಟರು. ಅವರು ವಿರತಿಯ ನಿಜಗತಿಯನ್ನು ಗುರಿಯನ್ನು ತುಳಿದು–ತಳೆದು ವೀರವಿರತರಾದರು. ನಿಷ್ಕಲಂಕ ವಿರತರಾದರು ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಿರತರಾದರು.

ಜಗವೆಲ್ಲ ನಗುತಿರಲಿ ಜಗದಳವು ನನಗಿರಲಿ
ಜಗವತ್ತು ನಾನುಳಿಯಬಹುದೇ ?

–ಕೋರಿಕೆ

ಈ ಕೋರಿಕೆಯೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕೋರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ವಿರತಿಗೆ ಇದು ಪಲ್ಲವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ವೀರ ವಿರತನ ಜೀವನವಾಗಿತ್ತು.

□□

ಸಮತಾಭಾವಿ

ಭಾರತ ವರ್ಷವು ಮತಮತಾಂತರಗಳ ಗೂಡು. ಮಾನವರಲ್ಲಿಯೆ ಅನೇಕ ಮತಗಳಿವೆ. ಅಂತೆಯೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯು ಕಡೆಯಿಲ್ಲದಷ್ಟಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ವೈರಭಾವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೂತ್ರಪ್ರಾಯವಾದ ಸಾಮ್ಯಭಾವವು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊಗ್ಗಿನಲ್ಲಿನ ಕಂಪಿನಂತೆ ಗರ್ಭೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು.

ಪರಮತ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರಂತೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಮಾಡಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದಿದ್ದರು ಮೌನಭಾವದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿಸ್ವಭಾವ ಹೊಮ್ಮಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ ಭಿನ್ನವಾದರು ಹೃದಯವೊಂದು, ಹೃದ್ಧ್ಯೇಯ ವೊಂದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲು ಕೀಳಿನ ಕಚ್ಚಾಟ ಬೇಡ. ನಾವೊಬ್ಬರನ್ನು ಆಡುವುದು ಬೇಡ. ನಮಗೆ ಯಾರಾದರಾಗಲಿ ಕೀಳೆಂದರೆ ಸಹಿಸಲಾರೆವು. ನಮಗು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಆತ್ಮವಿದೆ; ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲೆವು– ಎಂಬ ಸದಭಿಮಾನದ ತೇಜವಿತ್ತು. ತಾವಾಗಿ ಇತರ ಮತಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಯಾರಲ್ಲಿಯು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದವರಲ್ಲ; ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶಿವಾಚಾರ ತತ್ವವನ್ನು ತುಳಿದವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಮತ ಅಪಚಾರಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದವರಲ್ಲ. ಸ್ವಮತ ಅಪಜಯಕ್ಕೆ ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೂತವರಲ್ಲ. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನವೆ ಅಪಮೃತ್ಯು; ಅಭಿಮಾನವೆ ಅಭಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದ್ದವು.

ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಬೇಕು. ಸಮಾನತೆ ಬೇಕು. ದಾರಿ ಯಾವುದಾದರಿರಲಿ ಎಲ್ಲರು ಹೊರಟಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಒಂದೆಡೆಗೆ; ಒಂದಾನಂದಕ್ಕೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಕಲಹವೇಕೆ ? ಕುಹಕವೇಕೆ ? ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯರು ಸ್ವೈರಪ್ರಿಯರು ಪಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುರಿದಿಕ್ಕಿ ಏಕಪಂಥಮಾಡಹೊರಟಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮನನೊಂದಿದ್ದರು. ಏಕಪಂಥವಾಗುವುದು ನಮಗೂ ಇಷ್ಟವೆ ! ಆದರೆ ಆ ಪಂಥ ಬೇರೆ. ಇವರು ಮಾಡಹೊರಟಿರುವ ಹೊರಗಿನ ಅನ್ನ ಪಾನಗಳ ಪಂಥವಲ್ಲ. ಇದು ಎಂದಿಗೂ ಏಕವಾಗುವಂತಹದಲ್ಲ. ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ಅನ್ನ ಅವರವರದು. ಅವರವರ ಪುಣ್ಯ ಅವರವರದು. ಒಂದೇ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದವರ ಮಾತೇನು ? ಕೂಡಿ

ತಿನ್ನುವುದು ಕುಡಿಯುವುದು ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾದಿ; ಆತ್ಮವಂಚನೆಗೆ ಹೆದ್ದಾರಿ. ಸಿಕ್ಕಾಗ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದು ಪಶುಸಮಾನವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಅದರಿಂದ ಸಮತಾಭಾವ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದಾಗುವ ಪಂಥ ಬೇರೆ. ಅದು ಆಂತರಂಗಿಕವಾದುದು. 'ದೇವನೊಬ್ಬ ನಾಮ ಹಲವು' ಎಂಬುದೇ ಬೇಕಾದ ಏಕಪಂಥ. ಆತ್ಮನೊಬ್ಬ ಅಂಗಗಳು ಭಿನ್ನ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕೇ ವಿನಹ ಬಾಹ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ ಬಳಸುವದರಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರು ಕೂಡಿ ಉಂಬುವ ತಿಂಬುವ ಬಾಹ್ಯಪಂಥದ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಮಾಡಿದರು ಮುಂದೆ ಅದು ಶುಚಿ ಅಶುಚಿ ಭೇದದಿಂದ ಲಾದರು ಬೇರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲುದು. ಕೇವಲ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳ ಐಕ್ಯಸಾಧನೆಯಿಂದ ಮತಧರ್ಮಗಳು ಅಳಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವ ಧರ್ಮವು ಅಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಶುಚಿ ಅಶುಚಿ ಭೇದದಿಂದ ಭಿನ್ನಭಾವ ಹುಟ್ಟುವುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ. ಈಗಾಗಲೆ ಕೆಳಗಿನ ಪಂಥದವರು ಮೇಲಿನ ಪಂಥದವರೆಂಬುವವರು ಇರಿಸಿದ ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶುಚಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೇನು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ? ಇದಕ್ಕೇನು ಬಲವಂತಿಕೆ ?

ಇದು ಸಮದರ್ಶಿತ್ವವಲ್ಲ. ಇದು ಪರಮತ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಲ್ಲ. ಪರಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ. ಅನ್ನಪಾನಸ್ನಾನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಶೀಲಗಳಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಲೇಸಿದೆ. ಇದುವೆ ಮಾನವೀಯ ಆಚಾರ; ಆದಿ ಧರ್ಮ. ಇದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದೃಷ್ಟಿ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಪರಮತಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಭಾವವಿಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನವರೆಲ್ಲರು ಮಾನವತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿತ್ತು.

ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿರುವ ದನಕಾಯುವವರು ಸಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆ ಯುಳ್ಳವರಾಗಬೇಕು. ನೈತಿಕಾಚರಣೆಯುಳ್ಳವರಾಗಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿಸಿ ಅವರಿಗು ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಧರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾನವರೆಲ್ಲರು ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನರಾಗಿ ಸಮಸುಖಿಗಳಾಗಿ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಅನುಕಂಪವಿತ್ತು. ಪಶುಬಾಳ ಬದುಕುವರನ್ನು ಕಂಡು ಅನುತಾಪವಿತ್ತು.

□ □

ದಯಾನಿಧಿ

ಕುಲಮೇವುದರ್ಥಮೇವುದು ।
ಕಲೆಯೇವುದು ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದಾತಂಗಿಳೆಯೊಳ್ ॥
ಕಲನಾದಮೇವುದೇಡಂ ।
ಗೆ ಲಸದ್ದೀಪಿಕೆಯದೇವುದೋ ಕುರುಡಂಗಂ ॥
– ನೀತಿಮಂಜರಿ

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ದಯಾಸಾಗರರು. ದೀನರು ದುಃಖಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರ ಅಂತಃಕರಣ ದ್ರವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಅಮೃತ ಹಸ್ತ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಷ್ಟು ಅಭಯ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಆಶಿಸಿ ಬಂದ ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಹ ನಿರಾಶಕನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುವವರನ್ನು ಕಂಡರಂತು ಅವರ ಕೋಮಲ ಕರುಳು ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಆ ರೋಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಔಷಧಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗಳೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರೋಗ ಉಲ್ಬಣಕ್ಕೇರಿದ್ದರೆ ಉಪಶಾಂತಿಯಾಗುವವರೆವಿಗು ತಾವು ಸ್ನಾನ ಶಿವಪೂಜೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರೋಗಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಾವು ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಯಾರೂ ಮುಟ್ಟದ ಮಹಾರೋಗಿಗಳನ್ನು ಸಹ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉತ್ಸಾಹ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೇವಲ ದೀನ ದುಃಖಿತರನ್ನೆ ಅಲ್ಲ, ರೋಗಿ ರಾಗಿಗಳನ್ನೆ ಅಲ್ಲ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನೂ ಕಂಡು ದಯಾ ಹೃದಯಿಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರುಚಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾಸಮ್ಮುಖರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾ ಕಲಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೂ ಅವರ ಹೃದಯ ಕರಗಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸಹಾಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಮುಂಗೈ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೀರಿದ ಅಭಿಮಾನಾದರಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನ್ಯರಿಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಅರುಹುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರಂತೆ ನೀವೇಕೆ ಮುಂದುವರೆಯಬಾರದು. ನಿಮಗೆ ದೇವರು ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೇನು ಎಂದು ಕರುಣಾರ್ದ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲ, ಮೂಕಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಅಪಾರ ದಯೆಯಿತ್ತು. ಮಾನವ ಜೀವನಾಧಾರವಾದುದು ಗೋವು. ಅದರ ವಧೆಯು ಆಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯು ಹಬ್ಬಿತ್ತು; ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಮಾನವ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉಪಯೋಗವಾದ ಉಣ್ಣೆಯನ್ನೀಯುವ ಕುರಿಗಳನ್ನು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸುವ ಕಟುಕತನಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಮೊದಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನೊಂದು ಜೀವದಯಾಸಂಘಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಬೋಧೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಜೀವವಧೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ವಿಶ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಜಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಜೀವದಯಾ ಸಂಘದವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರಿಂದಲು ಅಹಿಂಸಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

'ಶ್ರೀಗಳವರ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕರುವಿನಂತೆ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವವು.' ಎಂದು ದಾವಣಗೆರೆ ಪ್ರಾಣಿದಯಾ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರಕ ಸಂಘದ ಸಹಾಯಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಆನೆಕೊಂಡದ ಶ್ರೀ ಮುಪ್ಪಣ್ಣನವರು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿದುದೆ ಸಾಕು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪ್ರಾಣಿದಯಾಮಮತೆಯ ಮಹತ್ವಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು ಅನವಶ್ಯಕ.

ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳ ಮೇಲೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಅಂತಃಕರಣವಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿಯು ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರ ಹೃದಯ ಅರಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಟ್ಟದಾವರೆಯ ಹೂವುಗಳಿದ್ದರೆ ಅವರ ಪೂಜೆಯ ವೈಭವವೆ ವೈಭವ.

ಒಂದು ದಿನ ಮುಚ್ಚಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಮೇಲ್ಮಠದ ಮುಂಬದಿಯ ಹೂದೋಟದ ಒಂದು ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಓದುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಬಹಿರ್ದೇಶಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಹಸ್ತ ತೊಳೆದು ಹೊಳೆಯಿಂದ ಹೂದೋಟಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಕಂಡು ಎದ್ದು ನಿಂತೆನು. ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಡಿನಿಂತ ಗಿಡವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಮರುಗಿ ಇದೆ ಏನು ನೀನು ಓದುವುದು ? ಓದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೊಂದು ಚಿಗುರಿದರೆ ಸಾಕೋ ? ಈ ಗಿಡ ಬಾಡಿ ಬತ್ತಿದ್ದರು ನಿನಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲವೊ, ಕರುಣಬರಲಿಲ್ಲವೊ ? ಯಾರು ಗಿಡಬಳ್ಳಿ, ನೀರು ಹೋಯ್ದು ಚಿಗುರಿಸುವರೊ ಅವರ ಜೀವನವು ಚನ್ನಾಗಿ ಚಿಗುರಬಲ್ಲುದು. ಹೂವಾಗ ಬಲ್ಲುದು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದರು.

ಆ ಅಮೃತವಾಣಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಂಟಿತು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಕೊಡವೊಂದನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಗಿಡಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆದೆನು. ಅವರ ಆ ಉಪದೇಶದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ

ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೇಮ ಹುಟ್ಟಿತು. ನನ್ನ ಶಿವಪೂಜಾ ಮನೆಯ ಮುಂಬದಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದು ಹೂವಿನ ಬನವನ್ನೆ ಬೆಳೆಸಿದೆನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲಿ ದಯಾಮಯ ಹೃದಯವಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯು ಪರವಸ್ತು ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯನಿರಿಸಿ ಆ ಆ ಮುಖದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪರವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವ ಮಾರ್ಗ ಯಾವುದಾದರಿದ್ದರೆ ಅದು ದಯೆಯೊಂದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಭವ್ಯಭಾವನೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ದಯಾನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದರು; ದಯಾರ್ದ್ರ ಹೃದಯರಾಗಿದ್ದರು.

□□

ಅಹಿಂಸಾಚರಣೆ

ಪರರಳಲಂ ತಮ್ಮಳಲೆಂ ।
ದರಿದುರಿಯೊಳ್ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಕರಗುವರರಿದರ್ ॥
ಕರೆವುವು ಕಣ್ಗಳ್ ನೀರಂ ।
ಪೆರತೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಯ್ಯೊಳೀಕ್ಷಿಸಿ ರುಜೆಯಂ ॥

-ನೀತಿಮಂಜರಿ

ದಯಾಮಯರಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯ ಮಾತೇಕೆ ? ಹಿಂಸಾವಾದದ ಹೊಡೆದಾಟವೇಕೆ ? ಅಮೃತದಲ್ಲಿ ಅರುಚಿಯುಂಟೆ ? ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲುಂಟೆ

ಅಹಿಂಸಾಚರಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ತ್ರಿಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತೃಪ್ತಿಪಡೆದ ಕಾರಣಿಕರವರು. ಜೀವೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಕುಮಾರರವರು. ಅಂಥವರು ಜೀವ ಹಿಂಸೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಜಾರಬಿಡುವುದೆಂದರೇನು ?

ಜೀವದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಅದೆಂದಿಗು ಹಿಂಸೆಗೆ ಮನ ಮಾರುಗೊಳ್ಳರು. ಪಶುಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಮಾನವನ ಮಾನವತೆ ಪಾತಾಳಕ್ಕಿಳಿಯಬಲ್ಲುದು. ನಾಗರಿಕತೆ ಅನಾಗರಿಕತೆಯಾಗಿ ಅಶಾಂತಿ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲದಿರದು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಾಯಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕಂಡವರಿಲ್ಲ. ವಾಚಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣ ಪ್ರತಿಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಪಬಂದರೆ 'ಮಂಕ' ಎಂಬುದೆ ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೈಗುಳ. ಅವರ ಅವಗುಣಕ್ಕೆ ಮುನಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಮುನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ತೀರ ವಿರೋಧಿಗಳಾದವರನ್ನು ಸಹ ಅವರು ತಮ್ಮ ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹಿತವನ್ನೆ ಕೋರುತ್ತಿದ್ದರು; ಕೈಗೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೆ ಅನುಮೋದಿಸಿದವರು ತಾವು ಮಾಡುವುದಿನ್ನೆಲ್ಲಿ? ಅವರ ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಚ್ಚಿ ಕಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ಚೇಳು ಹಾವು ತಿಗಣಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವನ್ನು ಕಂಡರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೊಯ್ದು ಆಚೆ ಬಿಟ್ಟುಬರಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಸಿದ್ದರು. ಕಾಡಹಂದಿ ಚಿರ್ಚ ಮೊದಲಾದ

ಕಾಡಮೃಗಗಳನ್ನು ಮೀನು ಮೊಸಳೆ ಮೊದಲಾದ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಚೆ ಈಚೆ ಸುಮಾರು ಒಂದೆರಡು ಮೈಲಿಯೊಳಗೆ ಬೇಟೆಗಾರರಾಗಲಿ ಜಾಲಗಾರರಾಗಲಿ ಬಂದು ಹಿಂಸಿಸಬಾರದೆಂದು ಕಟ್ಟಳೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅದರಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು.

ತೊರೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿಯೆ ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರ ಆಶ್ರಮ. ಬೆಳಗು ಬೈಗುಗಳಲ್ಲಿ ವಟುಗಳು ಸಾಧಕರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಜಬೇಕು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆ ಬರುವಾಗ ಪ್ರವಾಹದ–ಸೆಳೆತದ ಅಳುಕಿಲ್ಲದೆ ಈಜಬೇಕು. ಆಗ ಕ್ರೂರ ಮೊಸಳೆಗಳು ಪ್ರವಾಹದ ಎದುರಾಗಿ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಈಜುತ್ತಿದ್ದವು. ನನಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೆ ಈಜುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಮ್ಮೆಯಾದರು ಅವುಗಳಿಂದ ಹಿಂಸೆ ಘಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗು ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಅಹಿಂಸಾಚಾರಣೆಯ ಪ್ರಭಾವವೆ ಕಾರಣ.

ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರು ಸರಿಯೆ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಯಾರಾದರು ಹಿಂಸಿಸಿದರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತುಂಬಾ ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳದೆ ಅವರು ಮತ್ತೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ :

ಒಂದು ದಿನ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತು. ಪಾಠಶಾಲೆಯಿಂದ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಗಣ ಮಠಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಅದೇನೊ ಜಗಳ ಹುಟ್ಟಿತು. ಎದುರಾಳಿ ಅವಾಚ್ಯವಾಗಿ ಬೈದನು. ಸಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚನ್ನಾಗಿ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆ ಹೊಡೆದು ಓಡಲಾಯಿತು. ಹೊಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡವನು ದೊಡ್ಡದನಿಯಿಂದ ಅತ್ತನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶೌಚಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅದು ಹೇಗೋ ಅಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ತಾಳದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಮೇಲಣ ಮಠಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿದಾರೆ. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದರು. ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಜಳಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ನಾನು ಅಪ್ಪಣೆಯಾದೊಡನೆ ತೊಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದಲೆ ಹೋದೆನು. ಈತನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಭಯದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತ ಹೊಡೆದ ಕಾರಣವನ್ನು ಗದ್ಗದಿತ ಕಂಠದಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮಂಕ, ಬೈದರೆ ಮೇಲಿನವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೊ ಹೊಡೆಯಬೇಕೊ; ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದು. ನಡೆ, ಹೋಗು ಎಂದು ಗದರಿದರು. ಬೈದ ಹುಡಗನಿಗು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸ್ನಾನ ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಮಠಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟು ಅವರು ಪರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಹಿಂಸೆ ಕಣ್ಣಿಗಾಗಲಿ ಕಿವಿಗಾಗಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೂಜೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪೂಜೆಯನ್ನಾದರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪರರ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಪರಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೊರೆಯ ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನೊಣ ಇರುವೆ ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣ ಹುಳಗಳನ್ನು ಸಹ ನೀರಿಂದೆತ್ತಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಜೀವದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದ್ದರು. ದಾರಿಯಿಂದ ಹೋಗುವಾಗಲು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಹೋಗಬೇಕು; ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹುಳಗಳಿದ್ದರೆ ತುಳಿಯದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತಿದ್ದರು.

ಶೀಲಾಚರಣೆ

ಖೇದ ಪರಂಪರೆ ಪಿರಿದುಂ ।
ಮೋದಿದೊಡಂ ಸಂತರಾತ್ಮ ಶೀಲಮನುಳಿಯರ್ ॥
ತೇದತಿ ಕೃಶಮಾದೊಡೆ ಮಾ ।
ಮೋದಂಗುಂದುಗುಮೆ ಪೇಳಿ ಸಿರಿಕಂಡಮಣಂ ॥

– ನೀತಿಮಂಜರಿ

ಶೀಲಾಚರಣೆಯ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿತವರು ಅಪರೂಪ. ಶೀಲವೆಂದರೆ ನೀರಿನಿಂದ ಮೈತೊಳೆವುದೆ, ನೀರಿನಿಂದಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿರುವುದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಆಚಾರವಂತರೆ ಬಹಳ. ಮನದ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದೆ ನಿಜವಾದ ಶೀಲಾಚರಣೆ. ಶೀಲವೆಂದರೆ ಸ್ವಭಾವ. ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸುಸ್ವಭಾವವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೆ ಶೀಲಾಚರಣೆಯ ಗುಟ್ಟು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮೈತೊಳೆಯಬಾರದೆಂದಲ್ಲ. ಶೌಚ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರವೆಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಕರಚರಣಾದಿ ಶರೀರವನ್ನು ಜಲದಿಂದ ತೊಳೆವುದು ಬಾಹ್ಯಶೀಲ. ಮನದ ಕಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆವುದು ಅಂತಃಶೀಲ. ಮನದ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯದೆ ಮೈಯನ್ನು ಜಲದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಸಲ ಮುಳುಗಿಸಿದರು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ; ಪರವಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಜಲ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಮೀನು ಮೊಸಳೆಗಳಿಗೇಕಾಗಬಾರದು ?

ಗಾಜಿನ ಕೊಳವೆ ಒಂದು ಮೈ ಶುಭ್ರವಾದರೆ ಪ್ರಕಾಶಬಾರದು. ಹೊರಮೈ ಒಳಮೈ ಎರಡು ಪರಿಶುಭ್ರವಾಗಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ಶೀಲವಂತರ ಮೈಮನಗಳೆರಡು ಮಡಿಯಾಗಬೇಕು; ಮರವೆ ಹರಿಯಬೇಕು. ಅಹಮಿಕೆ ಅಳಿಯಬೇಕು. ಆಗ ಅದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶೀಲಾಚರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಶೀಲಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅನುಭವವಿತ್ತು. ಅವರು ಉಭಯಾಂಗಗಳನ್ನು ತೊಳೆದಿದ್ದರು. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶೀಲಕ್ಕೆ ಅವರು ತಲೆಬಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರುವಿನ ಶೀಲದಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಮೈಯ ಕೊಳೆಯನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು ಶುಚಿಪಡಿಸುವಂತೆ ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಆಹಾರವನ್ನೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣಶೀಲರಾಗಿದ್ದರು. ಅನುಭವದ ಅಮೃತದಿಂದ ಜೀವನ ಜಡತೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ನಶ್ವರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಾಹ್ಯಶೀಲವು ಎಷ್ಟು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿದ್ದಿತೋ ಅದಕ್ಕೂ

ಹೆಚ್ಚು ಅಂತಃಶೀಲವು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲು ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನಶೀಲರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನುಭವದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಳಿದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮುನ್ನತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬರೀ ಮೈ ಮಾತ್ರ ತೊಳೆದು ಮಡಿ ಮಡಿ ಎಂದು ಸಾಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಡಿಯ ಮರ್ಮವನರಿದಾಚರಿಸಿ ಮಹಿತಾತ್ಮರಾಗಿ ಬಾಳುವುದೇ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಶೀಲ ಶೂಲವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಾರದು. ತನಗಾಗಲಿ ಪರರಿಗಾಗಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಹಾಗಾಗಬಾರದು. ಮೇಲನೆಸಗುವದಾಗಬೇಕು. ಮನಶ್ಶಾಂತಿ ಕಾರಕ ವಾಗಬೇಕು. ಅದಾಗಬೇಕಾದರೆ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರ ಶೀಲಗಳೆರಡು ಬೇಕೇ ಬೇಕು.

''ಆಚಾರವೇ ಸ್ವರ್ಗ, ಅನಾಚಾರವೆ ನರಕ''

□□

ಪ್ರಗತಿಶೀಲತೆ

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ವಿರತಿ ಸಂಪನ್ನರಾದರೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು. ಶಾಂತಿ ಸಮನ್ವಿತರಾದರೂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಣರು. ಆಚಾರವಂತರಾದರೂ ಅನುಭವಯುತರು. ಸಂಪ್ರದಾಯವರ್ತಿಗಳಾದರೂ ನೂತನಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು ನವನವೋನ್ಮೇಷಿಗಳು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಗತಿಯ ಪರಮಾವಧಿಗೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟಾಗದೆ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಾರ್ಗ ದುರ್ಗಮವಾದರು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮುಂದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿಡುವ ಸ್ವಭಾವದರಲ್ಲ. ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟು ಮುಗ್ಗರಿಸುವವರಲ್ಲ. ಮುಂದಡಿಯಿಡುವಾಗಲೆ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಸುಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರಲ್ಲದೆ ಹತ್ತಾರು ಜನರೊಡನೆ ಹತ್ತಿದ ಹೃದಯದಿಂದ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಖಂಡ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆವಿಗು ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪ್ರಗತಿಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರು. ಹಠಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಧಾನಕ್ಕಿಂತಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೆಲವು ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರು.

ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ. ಆ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣೆವು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊಸಬಗೆಗಳನ್ನು ತಂದರು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅನನ್ಯ ಸಾಧಾರಣರು. ಆಳವಾದ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಅನುಭವದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದರ್ಶನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಆಗಿತ್ತು. ಕೇವಲ ದಾರ್ಶನಿಕರು ಅವರಲ್ಲಿ ಕುರುಡರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರುಳ ರಂತಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರೀ ಓದಿದ ಒಣ ತರ್ಕದವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅವರ ಅನುಭವ ಅರ್ಥವಾಗದು. ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಪ್ರಗತಿಯಾಗದು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಆತ್ಮಪ್ರಗತಿ ಅಸಾಧಾ ರಣವಾದುದು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮಾತಾಡುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಾಣ ಕೀರ್ತನ ಹೇಳುವು ದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಗತಿ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯು ಅವರು ಪ್ರಗತಿ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಔಪಾಸಿಕ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಾಗಿ ಬಾಳಿದರು.

□□

ಆಹಾರ, ಆರೋಗ್ಯ

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆಹಾರ ಆರೋಗ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಹಾರವೆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ಕಂಡು ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರವೆ ಪರಮೌಷಧಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಅವರು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆಹಾರ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ತೋರಿದರು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ತೋರಿದರು. ಮಿತಿಯಾದ ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಆಹಾರವೆ ಅಮೃತ. ಮಿತಿಯಾಗಿ ಉಣ್ಣುವವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ. ಸಾತ್ವಿಕವಾದುದನ್ನು ಉಣ್ಣುವವನಿಗೆ ರಾಗವಿಲ್ಲ. ಮಿತವಾಗಿ ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಉಣ್ಣುವವನು ನಿರೋಗಿಯಾಗಿ ವಿರಾಗಿಯಾಗಿ ಬಾಳಬಲ್ಲನು. ಬೆಳಗಬಲ್ಲನು.

ಸಾತ್ವಿಕವು ಶುದ್ಧವು ಆಗಿದ್ದು ಶಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಆಹಾರ ಹಾಲೊಂದೆ. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭುಂಜಿಸುವವನ ಆರೋಗ್ಯ ಆಯುಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಕಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಷಕ ದ್ರವ್ಯವಿದೆ ಯೆಂದು ಇಂದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕರು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪೋಷಕ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ 'ಕಾಲ್ಸಿಯಮ್', ವಿಟಾಮಿನ ಎ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಾಲಿಗೆ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನ ಈಗಲು ಇದೆ. ಆದರೆ ಆ ಪೋಷಕ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವಂತಹ ಬೇರೆ ಕಾಫಿ ಟೀ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಬೆರಸಿ ಸೇವಿಸು ವದರಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಹಾಲಿನ ಶಕ್ತಿ ಹ್ರಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಸಹ ಸೇರಿಸದೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಲನ್ನು ಕಾಯಿಸದೆ ಕುಡಿದರೆ ಮತ್ತೂ ಚನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಕ್ತಿ ಒದಗಿ ಪೂರ್ಣಾಯುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಏನನ್ನು ಬೆರಸದೆ ಸ್ವೀಕರಿ ಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಆಹಾರ. ಎರಡನೆಯದು ಜೇನು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಹೆಸರು ಗೋಧಿ ಲವಣ ಕಿರಕಸಾಲಿ. ಇವುಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಅವರು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾತ್ವಿಕತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶುದ್ಧತೆಗೆ ಗಮನಿಸಿದ್ದರು. ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ರಾಜಸ ತಾಮಸಾಹಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆಹಾರ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆವಿಗು ಇಂದಿನ ತರುಣರಿಗಿಲ್ಲದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಇದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ೬೩ ವರುಷದ ಅಪಾರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯು ಆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಆಹಾರ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನಾರೋಗ್ಯವೊದಗಿದ್ದುದು ಅವರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ಆಹಾರದಿಂದಲ್ಲ. ಆ ಅಪರ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯು ಶಕ್ತಿಮೀರಿದ ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಅಜ್ಜಂದಿರಂತೆ ಅವರು ೧೦೫ ವರುಷ ಬಾಳಬಹುದಿತ್ತು. ಆ ಭಾಗ್ಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು.

ಲಿಂಗೈಕ್ಯ

೧೯೩೦ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರದಿಂದ ಮುದೆನೂರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತೆರಳಿದರು. ವಿಭಾಗವಾಗಲಿದ್ದ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಮುಖ ಮನೆತನದವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದು, ಪ್ರಮಥ ಪುಂಗವನಾದ ಬಸವಣ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ನಾಟಕ ಸಂಘದವರ ಕಲೋತ್ತೇಜನಗೊಳಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಗೌರವಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿತು; ಅತಿಶಯಕ್ಕಿಟ್ಟಿತು. ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯರು ಭಕ್ತರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಹಸಪಟ್ಟರು. ಏನು ಪಟ್ಟರೇನು ? ಎಲ್ಲವು ಮನೆ ವೈದ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಬೇರೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಚಾರ ನಿಷ್ಠರು. ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾದ ಗೃಹವೈದ್ಯವು ಅವರಿಗೆ ಬೇಡ. ನೀರಿನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ತಯಾರಾಗುವ ಶುಂಠಿ ಮೆಣಸು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸಹ ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಚಾರದ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಅವಕಾಶವೊದಗಲಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕಾಹಿಲೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ದಿಗಿಲಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಲೇಸಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹಾವೇರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣವಾಗಿ ಬಂದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಹಿಲೆಯೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯು ಹಬ್ಬಿತು. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಅನಂತ ಶಿಷ್ಯರು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಯಾರ ಮುಖದಲ್ಲಿಯು ಕಳೆಯಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಜ್ವರ ಏರುತ್ತಿದೆ. ಬಲಕುಂದುತ್ತಿದೆ. ಅಂತಹದರಲ್ಲಿ ಸೇವಕರನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ದೋಷ; ಧ್ಯಾನದಿಂದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ದೋಷ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ– ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತರು. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾದರು. ಎಡಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರೊಬ್ಬರು ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನಮಗಿರುವುದು ಒಂದೇ ಒಂದು ಚಿಂತೆ. ಅದು ಸಮಾಜದೇಳ್ಗೆಯ ಚಿಂತೆ; ಸಮಾಜದೈಕ್ಯತೆಯ ಚಿಂತೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀವು ನಿರ್ವಹಿಸುವೆವೆಂದರೆ ಅದೇ ನಮಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆ. ಈ ಕಾಯದ ಚಿಂತೆ ಕಣದಷ್ಟೂ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಕಾಯ ಮೋಹದ ಮಾತೇಕೆ ? ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಏನನ್ನುವಿರಿ ? ಅವರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು

ನಿಡುಸುಯ್ದರು. ಸಮಾಜಸೇವೆಗಾಗಿ ನಾವೇ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಾಹಿಲೆ ಉಲ್ಬಣಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿತು. ವೈದ್ಯರು ಬಂದು ನೋಡಿ ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಡಿರೆಂದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಂದವರನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಜೀವನದ ಗುರಿಯೇನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮರ್ಥರಾದವರಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಭಾರಹೊರಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಧ್ಯಾನ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಸ್ತಂಭದ ಮೇಲೆ ಹೃದಯದ ಹಣತಿಯನಿರಿಸಿ ಧ್ಯಾನ ತೈಲವನೆರೆದು ಕ್ರಿಯಾ ಬತ್ತಿವಿಡಿದು ಅವರ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಲೆ ಇತ್ತು. ಈ ಪ್ರದೀಪ ಒಂದಿನದ್ದಲ್ಲ, ಒಂದು ವರುಷದ್ದಲ್ಲ ನಾಲ್ವತ್ತು ವರುಷದ ನಂದಾದೀಪ. ಕಾಂತಿಯುತವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಪ್ರಾಣವೀಣೆ ಸಮಾಜೋನ್ನತಿಯ ರಾಗವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರ ಏಳ್ಗೆಯ ಬಯಕೆಯ ಅವರ ಹಸ್ತ, ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಮೀಟುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರೋಗವು ಮೇರೆ ಮೀರಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗು ಭಯ ಕಂಪನಗಳುದಿಸಿದವು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಹೊಸ ಕಾರು ತರಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ಅವರ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿದರು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಎವೆಯಿಕ್ಕದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬರುವವರೆವಿಗು ಯಾವ ಅಪಾಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವನ್ನು ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರೆವಿಗು ಉಳಿಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮಪಕ್ಷಿ ಹಾರನಿಂತಿತ್ತು. ದೇಹ ವೃಕ್ಷದ ತುದಿಗೇರಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿತ್ತು. ಆದರು ಹಾರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ಕಾರಣಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಕಾಲನ್ನು ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದರು. ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರ ಸೇರಿದರು. ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧಿಗೊಳಗಾದರು.

ಅಂದು ಮಾಘ ಬಹುಳ ಸಪ್ತಮಿ ೧೯೩೦ನೆಯ ಇಸವಿ ಗುರುವಾರ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಶಿವಪೂಜೆಗೈದರು. ಶಿವ ಶಿವ ಎಂದರು. ಸಂಜೆಯ ಏಳು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆರೆದರು. ಕಣ್ಣುಗಳು ತೆರೆದಂತೆಯೆ ಇದ್ದವು. ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವೈಕ್ಯರಾದರು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದು ಕಂಡವರ ಸೊತ್ತಲ್ಲ. ಕಾಲ ಕರ್ಮ ಮಾಯೆಗಳ ಗೆದ್ದವರ ಸೊತ್ತು. ಶಿವಧ್ಯಾನ ಪಾರಾಯಣರ ಸೊತ್ತು. ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾರಣಿಕರಾದವರ ಸೊತ್ತು.

ಶಿಷ್ಯವೃಂದವು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಿತು. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವಟುಗಳು ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಅತ್ತರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅನೇಕರಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಗುರು ದೇವರು

ಆಗಿದ್ದರು. ಅಂದು ಅವರೆಲ್ಲ ಅನಾಥರಾದರು. ಪ್ರಾಣವೊಂದು ದೇಹವೆರಡಾಗಿದ್ದ ಹಾವೇರಿ ಶ್ರೀಗಳವರು ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳಂತೆ ಅತ್ತರು. ಕಣ್ಣೀರು ಕೋಡಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಆ ವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವ, ಅವರ ಬದಲು ನನ್ನನ್ನು ಒಯ್ಯಬಾರದಿತ್ತೆ? ಎಂದು ವ್ಯಥೆಯೆ ಈ ವಾಕ್ಯರೂಪವಾಗಿ ಅವರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. ಅದರಿಂದ ಅನೇಕರ ಹೃದಯ ಭೇದಿಸಿತು. ಅನೇಕರು ಸಂತೈಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಫಲಿತಾಂಶ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗು ತಮ್ಮ ಶೋಕದ ಭಾರ ಇಳಿಯುವವರೆವಿಗು ಶೋಕಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲರನ್ನು ಶೋಕ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪವಿತ್ರ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿದರು. ಕಾವಿಯ ಬಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊದಿಸಿದರು. ಭಸ್ಮ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಧರಿಸಿದರು. ಹೂವು ಹಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ದೀವಿಗೆಗಳು ಬೆಳಗಿದವು ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ವಟುಗಳು ಸಾಧಕರು ಶಿಷ್ಯರು ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕೈವಲ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಪುರಾಣ ಪಠಿಸಿದರು. ಭಜನೆ ಮಾಡಿದರು. ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರು. ಆ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಹೀಗೆಯೆ ಕಳೆಯಿತು. ಮರುದಿನ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ತಂತಿಯಿಂದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿದರು. ಆ ದಿನವೆಲ್ಲ ಬರುವವರಿಗಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಏಳೆಂಟು ಸಾವಿರ ಜನ ಸೇರಿತು. ಜನ ಸಂದಣಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಸೇರಿದ್ದೆ ಹೆಚ್ಚು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಜನತಾ ಪ್ರೇಮಿಗಳೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ.

ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಮಯ. ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ಅತ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಸಮಾಧಿ ತಯಾರಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಾದ್ಯಘೋಷಗಳೊಡನೆ ಭಜನೆ ಕೀರ್ತನಗಳೊಡನೆ ಕೈವಲ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪುಣ್ಯ ಶರೀರವನ್ನು ತಂದರು ಇಳುಹಿದರು. ಸರ್ವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸಿದರು; ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಮರಳಿ ಪೂಜೆಯಾಯಿತು. ಮಹಾಮಂಗಳವಾಯಿತು. ಸಮಾಧಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಂಗವಾದವು. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರಣವ ದೇಹವನ್ನು ಕೂರಿಸಿದರು. ಅವರೇ ಮಡಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮಡಿ ಭಸ್ಮಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಭಸ್ಮಾಂಗರಾದರು. ಭಸ್ಮಶೋಭಿತರಾದರು. ಭಸ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಖಕಾಂತಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತಿತ್ತು. ಶಾಂತಿ ಚಿನ್ಹೆ ನೆಲೆನಿಂತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಣ್ತುಂಬ ಕಂಡರು. ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮುಖ ಭಸಿತದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿತು. ಸಮಾಧಿ ತುಂಬಿತು. ಪವಿತ್ರ ಶರೀರವನ್ನು ಭೂಮಾತೆ ಬಿಡಲಾರದೆ ಅಗಲಲಾರದೆ ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳೆ ಧನ್ಯೆ. ಅವಳದೆ ಪುಣ್ಯ. ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮೈ ಮರೆಯಾಯಿತು. ಮನದಲ್ಲಿ ಆ ಮೂರ್ತಿ ನೆಲೆನಿಂತಿತು. ಎಲ್ಲರು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಹೋಗುತ್ತ

ಜಯಘೋಷ ಮಾಡಿದರು; ಶುಭಘೋಷ ಮಾಡಿದರು. ಆ ನಿನಾದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತು. ದಿಗಂತ ಸೇರಿತು. ಅಚೇತನ ಗಿರಿ ಗಹ್ವರಗಳು ಸಹ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಶುಭ ಕೋರಿದವು; ಜಯ ಹರಿಸಿದವು; ಜಯ ಶ್ರೀಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ– ಜಯ ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವ ಸ್ವಾಮಿ, ಜಯ ಶ್ರೀ ಸಮಾಜ ಪ್ರೇಮಿ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ಲೀಲಾಮಯವಾದುದು; ಲೋಕಾಕರ್ಷಕವಾದುದು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಲೋಕದ ಅಲೋಕನವನ್ನು ಆಗಳೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಲೋಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಲರಹಿತ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಲೀನವಾದರು. ಅಂತಹ ಜನಜೀವಿಯ ಆ ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯದ ಕುರುಹುಗಳ ಸ್ಮಾರಕ ಅಗತ್ಯವಲ್ಲವೆ ? ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಒಪ್ಪುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಗದ್ದುಗೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಕುರುಹುಗಳ ಸ್ಮಾರಕ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕುಮಾರನ ಕಾರಣಿಕ ಸ್ಥಂಭವೊಂದು ಕಂಗೊಳಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರದು ಬುದ್ಧನಂತೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ನಿರ್ಯಾಣವು; ಅಸದೃಶ್ಯವಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಕಾರಣಿಕರು. ಬುದ್ಧನ ನಿರ್ಯಾಣ ಚಿತ್ರಣ ಸ್ತೂಪವನ್ನು ಅವನ ಶಿಷ್ಯರು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೀರಿದರು. ಬುದ್ಧನ ನಿರ್ಯಾಣ ಸ್ತೂಪವು ಬುದ್ಧನ ನಿರ್ಯಾಣ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅಚಲವಾಗಿ ಚಿರಕಾಲ ನಿಂತು ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನು ಆನಂದವನ್ನು ಸಾರುತಿದೆ.

ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ-ಪರಮಾರ್ಥಧಾಮ

ಅನೇಕರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮವನ್ನೆ ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸದೆ ಇರುವರು. ಇನ್ನು ಅಂಕಿತ–ರೂಢಿ ನಾಮಗಳ ಮಾತೇನು ? ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತ್ರಿವಿಧ ನಾಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವರ್ಥಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

ಕಾರಣಿಕ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಹೆಸರು, ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು, ತೊಟ್ಟ ಹೆಸರು ಮೂರು ಇದ್ದವು. ಹಾಲಯ್ಯ ಎಂಬುದು ಹುಟ್ಟು ಹೆಸರು. ಸದಾಶಿವ ಎಂಬುದು ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಕುಮಾರ ಎಂಬುದು ತೊಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಿಡಿದು ವ್ಯಾಕರಣ ಕಾರರು ರೂಢಿನಾಮ ಅಂಕಿತನಾಮ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ ಎಂದು ಸಕ್ಕದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುನಾಮ ತೊಟ್ಟ ನಾಮಗಳು ಅನೇಕರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ ಅಂಕಿತನಾಮದೊಡನೆ ಅವೆರಡನ್ನು ಪಡೆದವರು ವಿರಳ, ಪಡೆದರು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸುವವರು ತೀರ ವಿರಳ.

ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರಿಸಬೇಕಿಲ್ಲಿ. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಾರಣಿಕತನ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ; ಕಂಗೊಳಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವರು ಹುಟ್ಟು ಹೆಸರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದು ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಸರ್ಗಜನ್ಯ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೊನೆಗು ಆತನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರು ಜಾತಕರು ಹುಟ್ಟು ಹೆಸರನ್ನೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಜನ್ಮ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನೈಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಟ್ಟುಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬರೆದ ಜಾತಕಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ದಾರಿಯೆ ಬೇರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮವೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಿಜಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಇರಲಿ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಹುಟ್ಟು ಹೆಸರು ಹಾಲಯ್ಯ. ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಾಲಯ್ಯನೆಂದರು. ಈ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಭಸಿತ ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮಗು ಹಾಲು ಕುಡಿಯಿತು. ಆಗಳೆ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆಯು ಆಗಿದೆ.

ಹಾಲಯ್ಯನೆಂಬ ಹಾಲು ಮೊದಲು (ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ) ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳ ಕೆಂಡದಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆಯ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಬಿಸಿ ಆರಿತಾದರು ಪೂರ್ಣ ತಣ್ಣಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉಗುರು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಇರುವಾಗಲೆ ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಹುಳಿಯ ಒಂದು ಹನಿ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. (ವಿರತಿಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಆರೂಢರ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಹೆಪ್ಪುಗೊಂಡಿತು. ಎಳಂದೂರು ಶ್ರೀಬಸವಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಯೋಗದಂಡವು ಮಂಥನ ದಂಡವಾಗಿ ಹೆಪ್ಪಾದ ಆ ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯಿತು. ವೇದಾಂತದ ಕಟು ಹುಳಿಯ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಬೇರಾಯಿತು. ಶಿವಯೋಗದ ಬೆಣ್ಣೆ ತಯಾರಾಯಿತು. ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗಲು ಬೆಂಕಿ ಬೇಡವೆ ? ಆದರೆ ಮೊದಲು ಹಾಲು ಕಾಯಿಸಿದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಕೀಳು ಜ್ವಾಲೆ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದುದು ತಪೋಜ್ವಾಲೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಂಭುಲಿಂಗನ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತಪೋಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗಿ ಕಂಪು ತುಪ್ಪಾಯಿತು. ಆಗ ಸಮಾಜ ಪುರುಷನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನಧಾನ್ಯ ಹೊಲ ಮನೆ ದನಗಳೆಂಬ ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನಗಳಿಂದ ಭರತನಾಗಿ ಸುಸಜ್ಜಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆ ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ ಭೋಜನಕ್ಕೆ (ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ) ಮುಖ್ಯವಾದ ತುಪ್ಪವಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳಿದ್ದರೇನು ?‘ಘೃತಂ ವಿನಾ ಭೋಜನಮಪ್ರಶಸ್ತಂ’ ಅಲ್ಲವೆ ? ತುಪ್ಪದ ಹಾಲಯ್ಯನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆರೆದು ತ್ಯಾಗ ಭೋಗ ಮಾಡಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸುಯೋಗವೊದಗಿಸಿದನು. ಆಹ, ಏನು ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಹೆಸರಿದು ? ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾದ ನಾಮವಿದು ? ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟು ಹೆಸರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದ ಕಾರಣಿಕ ಹಾಲಯ್ಯ.

ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು ಸದಾಶಿವ. ಇದನ್ನು ಇಟ್ಟವರು ಬಸವನೀಲಾಂಬೆಯರು. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಇದೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗದೆ ಉಳಿದೀತೆ ? ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಅಂದಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಉದ್ದೇಶ ಯೋಜನೆಗಳು ಸರಿಯಾದವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಎಂದಿಟ್ಟು ಮೂರು ದಿನದಲ್ಲಿಯೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಶೀಲೆ–ವಿಮಲೆ ಎಂದಿಟ್ಟು ದುರಾಚಾರಗಳಿಗೀಡಾಗಿರುತ್ತಾರೆ; ಈಡಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಹಾಗಾಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಪಂಚಕೃತ್ಯ ಕರ್ತರಾದ ಪಂಚಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವನ ಸ್ಥಾನ ಉನ್ನತವಾದುದು. ಉದಾತ್ತವಾದುದು. ಶಾಂತ್ಯತೀತಕಲೆಯಿಂದ ಮನೋನ್ಮನೀ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಕಾಶತತ್ವದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯತೇಜೋವಂತನಾಗಿ ಅನುಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಜಗದನುಗ್ರಹಕಾರಕನು ಸದಾಶಿವನೆಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಅಮೋಘವಾದ ಅಸದೃಶ್ಯವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ತೊಟ್ಟ ಕಾರಣಿಕ ಸದಾಶಿವನು ಸಹ ಇದೇ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಕ್ಕಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಉದ್ಧರಿಸುವ ತನ್ನ

ನಡೆನುಡಿಗಳಿಂದ ದೇಹ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವು ಅಡಗಿದ್ದು ಬೆಳಗುವಂತೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಸೋಜ್ವಲವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಾರಣಿಕ ಸದಾಶಿವನಲ್ಲಿಯು ಆ ಶಾಂತ್ಯತೀತವಾದ ಕಲೆಯಿತ್ತು. ಮನೋನ್ಮನೀಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ–ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಂತಿದ್ದು ಯಾವ ಲೇಪವಿಲ್ಲದೆ ಲೋಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರಣಿಕ ಕುಮಾರನು ಆಕಾಶ ತತ್ವವನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ಅವರನ್ನು ಕಂಡವರು ಅದೆಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪದಿರರು. ಅವರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹೀತವಾಗದ ವಿಷಯವಿಲ್ಲ. ಅನುಗ್ರಹೀತವಾಗದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆ, ಮೆಟ್ಟಿದ ನಾಡು, ಮುಟ್ಟಿದ ವಸ್ತು, ದಿಟ್ಟಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವು ಅವನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದವು.

ಆ ಸದಾಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಈಶ್ವರರಿಗೆ ಆದಿಯಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ಈ ಕಾರಣಿಕ ಸದಾಶಿವನು ಭಕ್ತಿ, ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಆದಿಯಾಗಿ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಈಶ್ವರರಲ್ಲಿರುವ ಆ ಆ ಕಲೆ ಶಕ್ತಿ ತತ್ವ ಕೃತ್ಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಭಕ್ತ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಉಳ್ಳವರೆ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮರು. ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಾಳಾಗಿತ್ತು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಸದಾಶಿವ ಯೋಗಿಯು ಅವರವರಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು; ಉದಾರನೆಂದೆನಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲು ಸದಾಶಿವನಾಮಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವಿದೆಯೆ, ಸಾರೂಪ್ಯವಿದೆಯೆ ? ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದ ಸದಾಶಿವ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರಣಿಕನಲ್ಲವೆ ?

ತಾಯಿಯ ಬಯಕೆ ಜಗದೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಕುಲಕ್ಕೆ ಕುಮಾರ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ನೀಲಮ್ಮನನ್ನು ಕಾಣಪ್ಪ ಅಂಥ ಶಕ್ತಿ ನಿನಗಿದೆ. ನಾ ನಿನಗೆ ನೆಪಮಾತ್ರ ತಾಯಿ ನೀ ನನ್ನ ಗುರು ತಂದೆ ದೈವ ಗುರುಬಸವ ಎಂದು ತಾಯಿ ಹೋದಳು. ಹಾನಗಲ್ಲ ಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ ತೊಟ್ಟ ಹೆಸರು ಕುಮಾರ. ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸದಾಶಿವನು ಕುಮಾರನಾಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ವಿಶಾಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕುಮಾರನಾದ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆಲ್ಲ ಕುಮಾರನಾದ ಸಮಾಜ ಅವನ ಮನೆಯಾಯಿತು. ನಾಡು ಮಠವಾಯಿತು. ಅವುಗಳ ಧರ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಏಳಿಗೆಯು ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ ಅರ್ಥಾರ್ಜನವಾಯಿತು.

ಅವರ ಕೌಮಾರತನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆರು ಮುಖವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯು ಷಣ್ಮುಖಸ್ವಾಮಿಯಾದನು. ಕಾರ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿಳಿದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ನಿಜವಾಗಿಯು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಒಂದು ಮುಖ ಸಾಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಷಣ್ಮುಖಸ್ವಾಮಿಯು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಮಂತ್ರಾರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ತಂದೆಯನ್ನು ಸಹ ಮೀರಿ ನಿಂತಂತೆ ಆ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಈ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿಯು ಇತ್ತು. ಇವರ ಅಪಾರ ಅನುಭವದ ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅನುಭವವೂ ಬಾಳಿಕೆಬಾರದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯು ಶಿವನ ಕುಮಾರನಾದನು.

ಯಾವಾಗಲು ಕುಮಾರರಾದವರು ಇಹಕೆ ತಂದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯು ಯಾವಾಗಲು ಪರಕೆ ತಂದೆಯಾದ ಶಿವನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಶಿವಾಚಾರದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಶಿವಾಗಮ ವಚನಾನುಸರಣೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ಬಾಳಿದನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯು ಅನ್ವರ್ಥ ನಾಮನಾದನು, ಪರಮಾರ್ಥಧಾಮನಾದನು.

।।

ಕೊನೆಮಾತು

ಬಾಳು ಬದುಕಿನ ಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರಿದುಂಡು ತಿರುಗುವುದೆ ತುಂಬಿಬಂದರೆ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಗುವುದೆ ಜೀವನವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಜೀವನ್ಮೃತರಾಗಿ ಬಳಲುವ ಮಾನವ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಉದ್ಧರಿಸಲು ಅವತರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಮಹಾನುಭಾವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹಾನಗಲ್ಲ ಕುಮಾರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು; ಅಸದೃಶರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳ ದೆಸೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿಚ್ಛೇದಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದ ಕಾರಣ ಅದೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಾಂಗದ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು ಅವರ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿದವು. ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ತೊಂದರೆ ಯೊದಗಿದಾಗ ಇಡೀ ಸಮಾಜವೆ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ದಾರಿಕಾಣದೆ ತೊಳಲುವ ವಿಕಾರ ಸ್ವರೂಪ ಅವರ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಅವಿದ್ಯಾಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಾದಿ ಕಲೆಗಳ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ತನು ಮನ ಧನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಕ್ಕಿದರು; ಅರ್ಥಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡರು.

ಅಂತಹ ಕಾರಣಿಕನು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳಾದರು ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ರಚನೆಯಿಲ್ಲ; ಪ್ರಚಾರವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರು ಆ ಕಾರಣಿಕ ಪುರುಷನ ಹೊಂಗಿರಣಗಳ ಹೊಂಬೆಳಕು ಹರಡದೆ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವುಗಳ ನಿಸರ್ಗಗುಣ. ಮೇಘಗಳ ಮುಸುಕು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನದು ? ಅವರ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಧರ್ಮರಕ್ತಿ ಮಾನವೋದ್ಧಾರಾಸಕ್ತಿಯ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಆ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಚದುರಿಸಿ ಓಡಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸಮರ್ಥವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುದ್ವೇಗದಿಂದ ಪ್ರಭೆಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು. ಸರ್ವಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಾಜ ಬೆಳಗನು ಕಂಡಿತು. ಗೊತ್ತು ಗುರಿಗಳನು ಅರಿಯಿತು. ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುವಿನ ಉದಯದಿಂದ ಜಗತ್ತು ಚೇತನಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕಾರಣಿಕ ಕುಮಾರನ ಉದಯದಿಂದ ಸಮಾಜ ಸಚೇತನಗೊಂಡಿತು, ಸತೇಜಗೊಂಡಿತು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗೆ ತಾವು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕಾರ್ಪಣ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನಾರು ಪಡಬಾರದೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಸಕಲ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಕನ್ನಡ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಳಂತಿರುವ ವಚನರಾಶಿಯನ್ನು ತಾಳೆಗರಿಗಳಿಂದ ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದವರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸುತ್ತಿ ಸುಳಿದು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಓದಿ ಓದಿಸಿದರು. ತಿದ್ದಿ ಬರೆಯಿಸಿದರು. ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಅದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಅದರ ಪರಿಪೂರ್ಣಫಲವನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಂದಿಹೋದ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅಂಟಿಸಿದರು. ಅಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಅದು ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ ಬೆಳಗಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದಿಕ್ಕು ದಿಸೆಗಳ ಕಾಲ ಶೂಲಗಳ ಗತಿ ದುರ್ಗತಿಗಳ ಶುಭಾಶುಭಗಳ ಮಳೆ ಗಾಳಿಗಳ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಾಮಾಜಿಕರು ಮುನ್ನಡೆವಂತಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದಂತಾಯಿತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಂದ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಸಮಾಜ ಹಿತೈಷಿಗಳಾಗಿ ಬಾಳಿದರು; ಬಾಳುತ್ತಿರುವರು. ಯಾವುದೆ ವಿಷಯವಾಗಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವಿರಬಾರದು. ಸರ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿರಬೇಕು ಎಂಬ ತತ್ವದವರು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು. ಇದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಲಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿ ಧರ್ಮ ನೀತಿ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಬೋಧಿಸಿದರು. ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಕಾಣದವರಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಾವೆ ಪರಿಹರಿಸಿ ಜನದ ಆರ್ಥಿಕದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದರು. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸಾರ್ಥಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ದಾನ ಧರ್ಮ ಕಲೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತ ವೈದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯತ್ತ ಸಮಾಜದ ಗಮನವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸೆಳೆದರು. ತಾವು ಅವುಗಳ ಪುನರುದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದರು.

ಸಮಾಜದ ಬೌದ್ಧಿಕ ದಾಸ್ಯತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ದಾಸ್ಯತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ದಾಸ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರದು. ಈ ದಾಸ್ಯತ್ರಯಗಳಿಂದ ಸಮಾಜ ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದಾಸ್ಯದ ದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಬೆಂದು ಹೋಗಿತ್ತು; ಬೂದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪರಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಸಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಉಜ್ವಲ ತೇಜೋವಂತಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮಾಡಿ ಸುತ್ತ್ಯರ್ಹರಾದರು.

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾದುವ ರಾಜನು ತನ್ನ ಯೋಧರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು ತನ್ನ ರಾಜತೇಜವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮುನ್ನತಿಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ಸಹಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು ಎದೆಗುಂದದೆ ಎಣಿಕೆಗೆ ನಿಲುಕದ

ಎದೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದರು. ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ ಕಾರಣಿಕರಾದರು.

ಕೆಡಕು ನಡೆಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೆ ಕೇಡಿಗೀಡಾಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ನಾಡಿನ ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಮಾತೇನು ? ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದ ಒಂದು ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನೆ ಆವರಿಸಿದ್ದ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಆ ಕೇಡಿನಿಂದ ಕಡೆಗೆಳೆದು ಸರ್ವೋದಯದ ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಬೇಕಾದರೆ ಕಾರಣಿಕನಾದ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಶಕ್ಯವೆ ? ಆ ಮಹಾಕಾರ್ಯವು ಮನಮೆಚ್ಚುವ, ಜನಮೆಚ್ಚುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ದಿನದ ಒಂದು ವರುಷದ ಸಾಧನೆ ಸಾಕಾದೀತೆ ? ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ಅಖಂಡವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅರವತ್ತು ಮೂರು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲವತ್ತೆರಡು ವರುಷ ಸಾಹಸಗೈದರು; ಸಾಲದೆಂದರು.

ಒಣಗಿ ನಿಂತ ಮರಭೂಮಿಯನ್ನು ತೋಯಿಸಿ ಮೃದುಗೊಳಿಸ ಹೊರಟ ಮಳೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇನು ಗುಡುಗಾಟ, ಅದೆಂತಹ ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದಾಟ, ಅದರಂತೆ ದುರಾಚಾರ ದುರ್ವಿಚಾರ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಬೆಂದು ಬೆಂಡಾದ ಜನಾಂಗದ ಹೃದಯಭೂಮಿಯನ್ನು ಸದಾಚಾರ ಸದ್ವಿಚಾರ ವರ್ಷಣದಿಂದ ಮಿದುವುಗೊಳಿ ಸಹೊರಟಾಗ ಉಂಟಾದ ದೂಷಕರ ಗುಡುಗುಗಳ ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳ ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆತಗಳ ಅಬ್ಬರವೇನು ಅಲ್ಪವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ನಿಂತು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಸತ್ಯದ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಧೈರ್ಯಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಲಳವಲ್ಲ. ವರ್ಣಿಸಲು ವಾಣಿಯಿಲ್ಲ. ಕಾರಣಿಕ ಕಲಿತನಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜವು ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ನೀತಿ ನಡತೆಗಳಿಂದ ಸಮತೆ ಸಮಭಾವಗಳಿಂದ ಒಂದಾಗಿ ಮಾಡಹೊರಟು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಆ ತಾತ್ವಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆ, ಧರ್ಮೋತ್ತೇಜಕ ಸಭೆ, ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ಪ್ರಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸದೆ ವಿಧಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕಾರಣಿಕನು ಕುಮಾರಯೋಗಿ ! ರಕ್ತಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಪವಾಡ ಪುರುಷರು ಹಾನಗಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು. ರಕ್ತಿಪತನದಿಂದೆತ್ತಿ ಬಹು ಜನರನ್ನು ವಿರಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗೇರಿಸಿದ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳು ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳು. ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಾಪಕೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಪರಾರ್ಥ ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಾರಣರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರು ಕುಮಾರ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು. ಕ್ರಿಯಾಶೂನ್ಯರಿಗೆ ಕಾರ್ಯರತಿಯನ್ನು ಅಜ್ಞಮತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಭವದ ಗತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಉದಾತ್ತ ಚರಿತ್ರರು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು.

ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ಶಿವಯೋಗ ಶೀಲರು 'ಶಿವಯೋಗಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಿ; ಮನಸ್ವಿಗಳು ಮಹಿಮರೆಂದು ಕರೆಯಲಿ, ತಪೋವಂತರು ತಪಸ್ವಿಗಳು

ಎಂದು ಹೇಳಲಿ. ನಾವು ಮಾತ್ರ ಆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯನ್ನು ಕಾರಣಿಕನೆಂದೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರಂತೆ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಾಧನೆಯೆ ಸ್ವರ್ಗವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೊನೆ ಉಸಿರಿರುವವರೆವಿಗು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿಯೆ ಸಾಧನಶೀಲರಾಗಿಯೆ ಸಮಾಜ, ಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾರಣಿಕನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ? ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಕಲಾಹೀನರನ್ನು ಕಲಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಿಹೀನರನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ರಾಗಿಗಳನ್ನು ವಿರಾಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ನಿರೋಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗೆ ಕಾರಣಿಕನೆಂಬುದರಷ್ಟು ಉಚಿತವಾದುದು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೆ ನಮ್ಮ ತಾರ್ಕಾಣ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯು ಬಂದೊದಗುವ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳಿಗೆ ಕುಗ್ಗದೆ ಕುಸಿಯದೆ ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ನೂರ್ಮಡಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚಂಡಿನಂತೆ ಪುಟನೆಗೆದು ತಡೆತೊಂದರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತರಹರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವ ಕಲಿಯಾಳು ಕಾರಣಿಕ ಪದವಾಚ್ಯನಲ್ಲವೆ ? ಆತ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಧರ್ಮೋತ್ತರಣದಿಂದ ಸಂತತ ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಪುಟಕ್ಕಿಟ್ಟ ಚಿನ್ನದಂತೆ ನಿಷ್ಕಳಂಕನಾಗಿ ಬಾಳಿದ ಬೆಳಗಿದ ಆ ಯೋಗಿ ಕಾರಣಿಕನೆ ಅಹುದು. ತಾನೈತಂದ ಮಣಿಹಕ್ಕಾಗಿಯೆ ತ್ರಿಕರಣಗಳನ್ನು ಮುಡಿಪಿಟ್ಟ ಸ್ವಾರ್ಥಸುಖಗಳಿಗೆ ಜಲಾಂಜಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಆ ಯತಿಕುಲತಿಲಕನು ಕಾರಣಿಕನೆ ದಿಟ. ಸಂಕುಚಿತ ಧ್ಯೇಯಧೋರಣಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾನವ ಲೋಕವೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಏಳ್ಗೆಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೊನೆಯ ದಿನದವರೆವಿಗು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕೊನೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಯು ಅದೇ ಹವ್ಯಾಸ ಹಂಬಲಗಳಿಂದ ಮೈದೆಗೆದ ಮಹಿಮನು ಅದೇ ಧ್ಯೇಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ಮರಳಿ ಬರುವ ಮುನ್ಸೂಸೆ ತೋರಿದ ಆ ಮಹಾದಾನಿ ಮಹೋನ್ನತೋದಾರಿ ಮಹಾಕಾರಣಿಕನೆಂಬುದೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ನಿಶ್ಚಯ. ಅಂದು ಎಂಟುನೂರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಕ್ತಿಭಾಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನ ಅಪಾರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಿರ್ರನೆ ತಿರುಗಿಸಿದ ಜನಜಾಗ್ರತೆಯ ಚಕ್ರವೇಗ ನಿಲ್ಲುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಅದೇ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯು ಕಾರಣಿಕನೆಂಬುದು ಸಾವಿರಪಾಲಿಗು ಸತ್ಯ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರಣಿಕ ಕುಮಾರಯೋಗಿಯ ಬಾಳು ಸಣ್ಣ ಬಾಳಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಅನನ್ಯಸಾಧಾರಣವಾದ ಬಾಳು; ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಬಾಳು. ಆ ಜನ್ಮವು ತಪ, ತತ್ವ, ಸೇವೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಭೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಪಾಠಪ್ರವಚನ, ಶಿವಾನುಭವ ಮುಂತಾದ ವ್ರತಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಹೆಣಗಿ ಹೋದ ಹಿರಿಯ ಬಾಳು; ಹೆಗ್ಗುರಿಯ ಬಾಳು. ಅದನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಅಳತೆಗೋಲಿಲ್ಲ. ಬಣ್ಣಿಸಲು ಬುದ್ಧಿಭಾಷೆಗಳು ಸಾಲವು. ಆ ಆದರ್ಶ ಬಾಳನ್ನು ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸಬೇಕೊ ಯಾವ ಕುಂಚಿನಿಂದ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೊ ತಿಳಿಯದು, ತೋಚದು. ಅವರ ದೈಹಿಕ ಮಾನಸಿಕ

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬರೆವ ಬಲ್ಲಿದರ ಕಾಣೆವು. ನಮ್ಮ ಬಡತನ ಬರಹದ ಮಾತೇಕೆ ?

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಾಹಸ ಕಾಲಕಳೆದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಧೋರಣೆ ದೂರ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮಾಜಪ್ರೇಮ ಸಾಂದ್ರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಸಾತಿಶಯವಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆತ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವಿರಳೈಕ್ಯ ರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತಿನ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳು ಪರಮ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು, ಮೀರಿದ ಮಹಾತ್ಮರು; ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು.

ಅವರ ಕ್ರಿಯೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಅಪರಿಮಿತವಾದವು. ಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನಗಳೆ ಅವರ ದೇಹಾತ್ಮಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಿಕಲತೆಯಿತ್ತು. ಅವಿರಲತೆಯಿತ್ತು. ಅವುಗಳಿಂದ ಅವರ ಜ್ಯೋತಿ ಜ್ವಲಿಸಿತು. ಕೀರ್ತಿ ಕೊನರಿತು. ಕುಮಾರಯೋಗಿ ಕಾರಣಿಕ ಪುರುಷನಾದ; ಕಾಲಸಂಹರನಾದ; ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಆದರ್ಶನಾದ.

ಅರಳಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಹೂವು ತಮ್ಮ ನರುಗಂಪನ್ನು ಹರಡದೆ ಅದೆಂದಿಗು ಮುಚ್ಚಿಡದು. ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರು ಕಂಪು ಇರದು. ತಿರೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಹುಟ್ಟಿರುವುದು ಜನರನ್ನು ಆನಂದಿಸಲು. ಅದರಂತೆ ಕಾರಣಿಕನಾದ ಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹರಡಿದನು. ಜ್ಞಾನಮುಖಕ್ಕೆ ತಂದು ಬೋಧಿಸಿದನು.

ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರ ಜೀವನವು ಗುಣಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಗೆ ಆಗರವಾಗಿ ಗೌರೀಶಂಕರಶಿಖರದಂತೆ ಉತ್ತುಂಗವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ, ಅಚಲವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ; ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಹಾಗಾಗದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಕಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ವಿಘ್ನಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ವಿಷಮವಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಶಾಂತಿ ಸಹನೆಗಳಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಭಾವ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರಬೇಕು. ಆಗ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಜನರೆದುರು ಜಗದಗಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುವನು. ಕಾರಣಿಕ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳು ಹಾಗಾಗಿ ನಿಂತರು. ತಮ್ಮ ಕಾರಣಿಕ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಸಂಜೆಯ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿದೀಪಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪ್ತಿಸಿ ದಿವಂಗತರಾದರು. ಮತ್ತೆ ಮೂಡಿ ಬಿಂಬವನ್ನೇ ತೋರಲಾರರೆ ? ತೋರುವರು; ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಗೋ, ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೋ ?

ಅನುಬಂಧ

ಕನ್ನಡ ವಿವೇಕಾನಂದ

ಕುಮಾರ ಯೋಗಿಗಳವರಿಗೆ ಆಪ್ತಶಿಷ್ಯರನೇಕರಿದ್ದರು; ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಆಪ್ತ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಗುಡ್‌ವಿನ್‌ರಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವವರು ಒಬ್ಬರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದೊಂದು ಶೋಚನೀಯ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಭಾಷಣಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಸಿಗದಂತಾದುದು ಚರಿತ್ರೆಗೊಂದು ಕೊರತೆ. ಭಾವೀ ಜನಾಂಗದ ಶ್ರವಣ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಭಾವ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗು ಭಾಷಣಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯೇನೊ ಸುಳಿದೆಗೆದು ಬೆಳೆಯಿತು; ಹುಲುಸಾಗಿ ಫಲಿಸಿತು. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹರಿದುಹೋದ ಜಲವೆಷ್ಟೋ ಬಲ್ಲವರಾರು ? ಆಣೆಕಟ್ಟು ಹಾಕಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೆ ವರ್ಷಾಭಾವದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಲೇಸಿತ್ತು. ಕಾರಣಿಕ ಪುರುಷರ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡುವುದೆ ನಿಜವಾದ ಆಣೆಕಟ್ಟು, ಆಮೇಲೆ ಅದು ಬತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾವೀ ಜನಾಂಗದ ಹೃದಯ ಭೂಮಿಕೆಗಳನ್ನು ಅದರಿಂದ ನೆನೆಯಿಸಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಭಾಗ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು.

ಅದೇ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಭಾಷಣ, ಲೇಖನ, ಪತ್ರ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಅವರ ಅಮೃತಶ್ರಾವಿ ಉಪದೇಶ ಇಂದಿಗು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿ ಅವರ ದಿವ್ಯತತ್ತ್ವ, ಅವರ ಭವ್ಯ ಭಾರತೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯ, ಅವರ ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಸಾರಾಭಿಮಾನಗಳು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು ಕಾಣುವವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತವೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ೩೦ ವರುಷ ಬದುಕಿ ನಾಡಸೇವೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ನಡೆ–ನುಡಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿ ತೀರ ಹತ್ತಿರದವರಾಗಿದ್ದ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರ ಭಾಷಣ ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿಡುವ ಸತ್ಸೇವೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದುದಕ್ಕಿಂತಲು ಬೇರೆ ಕೃತಘ್ನತೆಯುಂಟೆ, ಅಕೃತ್ಯತೆಯುಂಟೆ ?

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಹಸ್ತಪೋಷಿತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಎಂತಹ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವಿದು ? ಕಂಡಹಾಗೆ ಕೈಗೆ ಬಂದುದು ಬಾಯಿಗೆ ಬರದಂತಾಯಿತು. ಭಾವೀ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅವರ ಭಾವೋಪದೇಶದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನಾದರು ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಅವರ ಉಚ್ಚವಿಚಾರಗಳು–ಆಳ ಅನುಭವಗಳು ಗಾಳಿಯ ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆದು ಹೋದವು. ಭಾಷಣ ಸಂಗ್ರಹವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ

ಚರಿತ್ರೆ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಚರಿತ್ರೆಗಿಂತಲು ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳೇನು ಯುರೋಪು ಅಮೇರಿಕಾಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ತತ್ವಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿ ಬಂದಿರುವರೆ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಅಹುದು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡಬೇಕಾದ ಶಕ್ತಿಸಂಪತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ನೆರೆಯವರು ನರಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಮುಂದರಿದು ಹೋಗುವ ದಾರ್ಷ್ಟ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಂತ ಹಂತಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ತತ್ವ. ನೆರೆನಾಡಾದ ನಂತರ ಹೊರನಾಡು ಎಂಬುದು ಅವರ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊರನಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯು ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ತೀವ್ರಾಸಕ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಸಲ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಗು– ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೆಗು ಅದು ವಿಷಯವಾಗದೆ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವುಂಟು, ಕೊರತೆಯುಂಟು. ಅದು ಭಾಷಾಕೊರತೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡವನ್ನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ– ಅನುಕೂಲಗಳಿಲ್ಲದಾಗ ಬೇರೆ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವೆಲ್ಲಿ? ಅನುಕೂಲವೆಲ್ಲಿ? ಇದೊಂದು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಪರಪ್ರಾಂತ–ಪರದೇಶ ಸಂಚಾರ–ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪರರ ಮುಖದಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯದೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಚಿಕ್ಕದೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳು ನೂರು ಪಾಲಿಗು ಕನ್ನಡದ ವಿವೇಕಾನಂದರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ–ಕುಮಾರಯೋಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಚರಿತೆಯು ಒಂದೇ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಂತಿದೆ. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯು ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಹೋಲಿಕೆಗಳೆ! ವ್ಯಕ್ತಿರೂಪಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾದರು ಆತ್ಮ ಒಂದೇ; ಪಂಥ ಒಂದೇ. ಇಬ್ಬರು ಧರ್ಮಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಉದ್ಧಾರದ ಅವತಾರಿಗಳೆ! ದೀನ ದರಿದ್ರ ದುಃಖಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆ! ಇಬ್ಬರು ಮಾನವೋನ್ನತಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದವರು. ದಯಾಮಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಬೆಣ್ಣೆಯಂತಹ ಹೃದಯರು. ಗುರಿಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶೀಲಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರಕ್ಕಿಂತಲು ಕಠೋರರು. ತಮ್ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಶಾಂತವಾಗಿ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಸಂಘಕ್ಕೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೋ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೊ ದ್ರೋಹಾದಿಗಳು ಜರುಗಿದರೆ ಅವನ್ನು ಅದೆಂದಿಗು ಸಹಿಸದವರು. ಇಬ್ಬರುಗಳ ಜೀವಿತ ಕೃಷಿ ಅಜ್ಞಾನ ಅಧರ್ಮ ದಾಸ್ಯ ದೈನ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಇದ್ದಿತು. ಇಬ್ಬರು ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳು; ಪರಹಿತಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು. ಒಬ್ಬರದು ಆತ್ಮವಿವೇಕದಿಂದ

ಆನಂದಿಸಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರದು ಅನುಭವದಿಂದ ಆನಂದಿಸಿದೆ. ಇಂದಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ನಿತ್ಯಾನಂದರು; ಎಂದಿಗು ನಿತ್ಯಾನಂದರು.

ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿ ನೋಡೋಣ!

೧. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಉಪನಿಷತ್ತು ಗೀತೆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆನಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಷಟ್‌ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮೊಗ್ಗೆಯ ಮಾಯಿದೇವರ ಶಿವಾನುಭವ ಸೂತ್ರ, ಶತಕತ್ರಯ ಮೊದಲಾದ ಇವರಿಬ್ಬರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದರು. ನಿತ್ಯ ಅವುಗಳದೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಶಿವಾನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದರು.

೨. ವಿವೇಕಾನಂದರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರಂತಹ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರು ಯೋಗಿ ಪುಂಗವರಾದ ಎಳಂದೂರ ಬಸವಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳಂತಹ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರಲ್ಲಿ ನರೇಂದ್ರನಂತಹ ನಾಸ್ತಿಕ ಶಿಷ್ಯನ ಹೃದಯ ಪರಿವರ್ತನ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಂತೆ ಎಳಂದೂರ ಬಸವಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿಯು ಇತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ನಾಸ್ತಿಕವಾದದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ನಿಂತ ಸದಾಶಿವ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಮೂಲಕಾರಣರಾದರು.

೩. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಗುರುಗಳು ದೈವಾಧೀನರಾದನಂತರ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾಗಲು ಶಂಭುಲಿಂಗನ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದರು.

೪. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಲಾಪಹಾರಿಣೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಗುರುಗಳ ತತ್ವ–ಯೋಗಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಬೈರಾಗಿ ಮಂಡಳದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳು 'ವಿರಾಗಿ' ಮಂಡಲ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಗುರುಗಳ ಆಸ್ಥಿಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿ ಭಕ್ತಿಗಳಿದ್ದವೊ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರಿಗೆ ಗುರುಗಳ ಗದ್ದಿಗೆ ಸಮಾಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿತ್ತು.

೫. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಬುದ್ಧ ನಾನಕ್ ಚೈತನ್ಯ ಕಬೀರ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಅವತಾರ ಪುರುಷರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರು ರೇಣುಕ ಬಸವ ಬುದ್ಧ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಪುರಾತನ ಪುಣ್ಯಪುರಷರನ್ನಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ

ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಜಡೆಯಸಿದ್ಧರು ಅಥಣಿ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

೬. ''ಪರೋಪಕಾರವೆ ಧರ್ಮ. ಉಳಿದ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಹುಚ್ಚುತನ ಸ್ವಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಸಹ ಹುಚ್ಚುತನ. ಯಾವನಾದರೇನು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪರರಿಗೆ ಎರೆದು ಕೊಡುವನೊ ಆತನೆ ಮುಕ್ತನು'' ಎಂಬ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಉಕ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶವೆ ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರ ಮೂರ್ತಿರೂಪಾಗಿ ಬಂದಂತಿತ್ತು.

□□

ಮಾಘಮಾಸ

ಮಾಘಮಾಸ ಅಘನಾಶ ಹಿರಿಯರ ಹೇಳಿಕೆ. ಅಂತೆಯೆ ಮಾಘಸ್ನಾನ ಪವಿತ್ರವಾಗಿದೆ; ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಮಾಘಮಾಸದ ರಥಸಪ್ತಮಿಯು ಮಹಾನವಮಿ ಯಂತಹ ಹಬ್ಬ. ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಹಿಮೆ ಅದರ ಮತ್ತೊಂದು ಹಿರಿಮೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸ ಮಂಗಳಕರವಾದುದು; ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಯಾದುದು. ಚರಿತ್ರೆಯ ನಾಯಕರು, ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಆಗಿದೆ.

ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರವು ಮಾಘಮಾಸದ ಗರ್ಭದಿಂದ ಉದಯಿಸಿದೆ. ಕುಮಾರಯೋಗಿಗಳವರು ಮಾಘಮಾಸದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಮಾನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಥೆ ಉದಯಿಸಿದ್ದು ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ. ಸ್ವಾಮಿ ಅಸ್ತಮಾನವಾದ್ದು ಬಹುಳ ಸಪ್ತಮಿ. ಮಾಘಮಾಸದ ಈ ಎರಡು ಸಪ್ತಮಿಗಳಲ್ಲಿಯು ಒಂದು ಪ್ರಸುಪ್ತ ರಹಸ್ಯವಿದೆ; ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವಾರಸ್ಯವಿದೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ರಥೋತ್ಸವ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಾಘಮಾಸಕ್ಕೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಮಹಿಮೆ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ; ಕೂಡಿನಿಂದಿದೆ. ಈ ಚರಿತ್ರೆಗು ಈ ಮಾಸಕ್ಕು ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಂದೆಂದು ಮಾಸಿಹೋಗದ ಮಾಸ; ಮರೆಯದ ಮಾಸ.

□□

ಮೀಸಲು ವಚನಗಳು

೧

ನಮ್ಮ ಕುಮಾರೇಶ್ವರನ ಇರುವು ಅರಿವಿರೇನಯ್ಯ ?
ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ ಕೇಳಿರಯ್ಯ;
ಜೋಯಿಸರ ಹರಳಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.
ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮತಿವಂತನಾದನು.
ರತಿಯಿಲ್ಲದೆ ವಿರಾಟ್ಪುರ ಮಠಾಧೀಶನಾದನು.
ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದೆ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
ಹಿತರಿಲ್ಲದೆ ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರವ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.
ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಹುಳಹತ್ತಿ ಹಾಳಿಡುವ ತಾಳೆಗರಿಗಳನು
ಸುತ್ತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು.
ಆತನಿರುವು ಸಮಾಜಕ್ಕೊಂದು ಪಾವನ.
ಆತನ ಸುಳಿವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ಜೀವನ.
ಇಂದಿನ ಕರುನಾಡಿಗೆ ದ್ವಿತೀಯ ಬಸವನಂತಿದ್ದನಯ್ಯ
ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾ
ಧೀಶವಾಸ ಕುಮಾರೇಶ್ವರ

೨

ಅಂದಣವನೇರಿ ಮೆರೆದ ತನುವಲ್ಲ.
ಕುಂದಣವ ಗಳಿಸಿ ಗಡಣಿಸಿದ ಕೈಯಲ್ಲ
ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ ಕಾಯಕವ ಕೈಕೊಳ್ವನಲ್ಲ.
ವಿರತಿಗಾಗಿ ವಿಷಯ ತೊರೆದವನಲ್ಲ.
ಕಾಮಕ್ಕೆ ತಾಣೆಲ್ಲ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಇಂಬಿಲ್ಲ.
ಲೋಭಕ್ಕೆ ತೆರೆಹು ತಾನಿಲ್ಲ ಮೋಹದ ಮಾತೇಕೆ ?
ಮದದ ಮೊಳಕೆ ತೋರದು ಮತ್ಸರಕ್ಕೆಡೆಯಿಲ್ಲ.
ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾ
ಧೀಶವಾಸ ಕುಮಾರೇಶ್ವರ
ನಿನ್ನ ಗುಣಂಗಳ ಗಣಿಸಲಾರಳವು ಹೇಳಾ !

೩

ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಸವೆಸಿದನು ತನ್ನ ತನುವ
ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಾಗಿ ಸೂರೆಗೈದನು ತನ್ನ ಧನವ
ಶಿವಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿಕ್ಕಿದನು ತನ್ನ ಮನವ
ತನು–ಮನ–ಧನ ವಂಚಕನಲ್ಲವಯ್ಯ
ಶ್ರೀನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾ
ಧೀಶವಾಸ ಕುಮಾರೇಶ್ವರನು.

೪

ವೀರ ವಿರತನ ಇರುವ ಕೇಳಿರಣ್ಣ
ಹೊನ್ನಿನಾಸೆಯ ಹೊದ್ದ. ಹೆಣ್ಣಿನಾಸೆಯ ಮೆಚ್ಚ
ಮಣ್ಣಿನಾಸೆಯ ಮುಟ್ಟ. ಮನದ ಮಾಯಾ
ಪಾಶವ ಬಿಚ್ಚಿಬಿಸುಕಿದ
ಸಮಾಜವನುದ್ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ತಾ ಮರೆದಿಪ್ಪುವ ಕೇಳಿರಣ್ಣ !
ಶಿವಯೋಗದೊಳು ಮನವನಿರಿಸಿ ಶಿವಯೋಗಿಗಳನುದ್ಧರಿಸಿ
ತನ್ನ ಮನವ ಉನ್ಮನವ ಮಾಡಿಪ್ಪುದ ಕೇಳಿರಣ್ಣ
ಭವದೊಳಿದ್ದು ಅಭವನಾಗಿಪ್ಪ ಇರುವು ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ
ಶ್ರೀಗಿರಿಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶವಾಸ ಕುಮಾರೇಶ್ವರಂಗಾಯಿತ್ತು.

೫

ದೇವ, ನೀನು ಭಕ್ತಿಯ ಬಳ್ಳಿಯು ನೋಡಾ !
ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಗು ನೋಡಾ.
ವಿರತಿಯ ವಾರಧಿಯು ನೋಡ
ನಿನ್ನ ಪೊಗಳಲೆನ್ನಳವೆ ?

ಆಹಾ, ಎನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆ ! ಆಹಾ ಎನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೆ !
ಆಹಾ, ಎನ್ನ ಮನವ ಮನೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಪ್ಪ
ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾ
ಧೀಶವಾಸ ಕುಮಾರೇಶ್ವರ
ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಕುಂಬಿಟ್ಟು ಕುಕಿಲ್ವಿಡುವೆನಯ್ಯ.

೬

ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವ ನೀನಯ್ಯ
ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸವ ನೀನಯ್ಯ
ವಿರತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ನೀನಯ್ಯ
ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ನೀನಯ್ಯ
ಐಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಜಗಣ್ಣ ನೀನಯ್ಯ
ಉಳಿದ ಕಾಯಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಶಿವಶರಣರಂಶ ನೀನಯ್ಯ
ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾ
ಧೀಶವಾಸ ಕುಮಾರೇಶ್ವರ.

೭

ನೀಳವಾದ ದೇಹ; ಆಜಾನುಬಾಹು
ಎವೆಯಿಕ್ಕದ ಕಣ್ಣು; ಬಾಗದ ಬೆನ್ನು
ವಿಶಾಲವಾದ ಹಣೆ; ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಮೊಗವುಳ್ಳ
ಶಾಂತಸ್ವರೂಪನ ಕಂಡೆ ನಾನು.
ಕಂಡೆನ್ನ ಕಣ್ಮನದ ಕಾಳಿಕೆಯ ಹಿಂಗಿ ಹೋಯಿತು
ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ತನುಗುಣ ಕೆಟ್ಟುಹೋಯಿತು
ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾ
ಧೀಶವಾಸ ಕುಮಾರೇಶ್ವರ
ನೀನು ಅವಿರಳೈಕ್ಯನಾಗಲು ಬೇಂಟೆಯ ಮೃಗದಂತಾದೆನಯ್ಯ.

೮

ಬಸವಣ್ಣನ ತತ್ವಗಳ ಬೆಳಗಲೆಂದು
ತಿರೆಗೈತಂದನಯ್ಯ ಕುಮಾರನು
ಒಣಗಿದ ಬೆಳೆಗೆ ಮಳೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು.
ಬಂಜರ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದನಯ್ಯ ಕುಮಾರನು.
ಭವಪಾಶವ ಬಿಡಿಸಿ,
ಭಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವ ಹಿಡಿಸಿದನಯ್ಯ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ
ಭಕ್ತರ ಬಂಧುವಾಗಿ ದೀನರ ದಯಾಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ
ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪರಮಗುರುವಾಗಿ ಚರಿಸಿದನಯ್ಯ
ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶವಾಸ
ಕುಮಾರೇಶ್ವರ.

೯

ಜಂಗಮ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಜಗಕ್ಕೆ
ಇಳಿತಂದನಯ್ಯ ಗುರುಕುಮಾರ
ಸತ್ಕ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನಾಗಿ ತತ್ಫಲಂಗಳಲ್ಲಿ
ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಗಿದ್ದನಯ್ಯ ಗುರುಕುಮಾರ
ಅಂಗಜನ ಭಂಗಿಸಿ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಗನಾಗಿದ್ದನಯ್ಯ ಗುರುಕುಮಾರ
ಶಿವಯೋಗಿಗಾಗಿ ಸಮಾಜವನುದ್ಧರಿಸಿದನಯ್ಯ ಗುರುಕುಮಾರ
ಭವರೋಗ ನೀಗಿ ಭಾವಭರಿತನಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಬದುಕಿಸಿದನಯ್ಯ
ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶವಾಸ
ಕುಮಾರೇಶ್ವರ.

೧೦

ಕರುನಾಡಿಗೊಬ್ಬ ಕುಮಾರ ನೋಡಯ್ಯ
ಆತನ ನಡೆ ಹಿರಿಕಿರಿಯರಿಗೆ ಪಾವನ
ಆತನ ನುಡಿ ಸರ್ವರಿಗು ಅಮೃತದ ಧಾರೆ.
ಆತನು ನೆರಪಿದ ಹೃದಯಗೀತೆ ಸಕಲ ಸಂಜೀವಿನಿ ನೋಡಯ್ಯ

‘ವೃತ್ತಿಯ ಜಾಲ ಚಿಂತೆಯ ಮೂಲ’ ಎಂದು
ಹಾಡಿದನಯ್ಯ ಕುಮಾರ
‘ಚಿತ್ತದ ರಾಗ ಭ್ರಾಂತಿಯ ಪೊಗ’ ಎಂದು
ಪೇಳಿದನಯ್ಯ ಕುಮಾರ.
‘ನಿನ್ನಯ ಸಂಗ ಬನ್ನದ ಭಂಗ’ ಎಂದು
ಬಿತ್ತರಿಸಿದನಯ್ಯ ಕುಮಾರ.
ತನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧ ನಡೆ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಸಿರಿಗನ್ನಡ
ಗುಡಿಯನೆ ಕಟ್ಟಿದನಯ್ಯ
ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಧೀಶವಾಸ
ಕುಮಾರೇಶ್ವರನು.

೧೧

ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಗಳಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತ್ತಯ್ಯ ಲಿಂಗವಂತ ಸಮಾಜ
ಶಿವಯೋಗ ಸೌಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತಯ್ಯ
ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಮಾಜ.
ವಿದ್ಯಾವಿತರಣೆಗಳಿಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತಯ್ಯ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜ
ದೇವ, ನೀವೀ ಭುವನಕ್ಕೆ ಬಂದವತರಿಸಿ
ಶಿವಯೋಗ ಮಂದಿರ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ
ಅಷ್ಟಾವರಣವೆಂಬಂಗವನು ಪಂಚಾಚಾರ ಪ್ರಾಣಗಳನು
ತಂದು ತುಂಬಿ ಸಮಾಜ ಸಜೀವಗೊಳಿಸಿದೆಯಯ್ಯ
ಶಿವಯೋಗ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು
ಲಿಂಗವಂತರ ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗಿಸಿದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನಿನ್ನದಯ್ಯ
ವಿದ್ಯೆ–ವಿತರಣೆಗಳ ಮಹತ್ತನರಿದು ಸಾಮಾಜಿಕರು,
ವಿದ್ಯಾಪ್ರೇಮಿಗಳು ವಿತರಣಭಾಗಿಗಳು ಆಗುವಂತೆ
ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಶ್ರೀಗಿರಿ ಸೂರ್ಯ
ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶವಾಸ ಕುಮಾರೇಶ್ವರ ನಿನ್ನದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರದು ಹೇಳಯ್ಯ.

---

* ವಚನಾಂಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.